

Viipurin ja Töölön Rotaryklubi 1931–2016

toimittajat ja kirjoittajat

Eino Parikka (1931–1959), E. J. Paavola (1960–1974), Aimo Turunen (1974–1984),
Jukka Knuuti (1984–1999) ja Eero Waronen (1999–2016)

Viipurin ja Töölön Rotaryklubi 1931–2016

toimittajat ja kirjoittajat

Eino Parikka (1931–1959), E. J. Paavola (1960–1974), Aimo Turunen
(1974–1984), Jukka Knuuti (1984–1999) ja Eero Waronen (1999–2016)

Töölön Rotaryklubi, Helsinki 2016

Töölön Rotaryklubi, 2016

© kirjoittajat & toimittajat

Ulkoasu: Johannes Waronen

Painopaikka: Grano Oy, Vantaa 2016

ISBN 978-952-93-6988-1 (nid.)

ISBN 978-952-93-6989-8 (PDF)

ISBN 978-952-93-6990-4 (EPUB)

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	5
Viipurin Rotaryklubi 1931–1947	7
Viipurin Rotaryklubi 1931–1944	7
<i>Viipurin Rotaryklubin presidentit 1931–1947</i>	11
Viipurin klubi syntyy uudelleen	11
Lakkautus ja uuden alun valmistelu	13
<i>Rotaryklubi (Jaakko Leppo)</i>	14
Töölön Rotaryklubi 1949–1959	16
Töölön Rotaryklubi perustetaan	16
Töölön Rotaryklubin ensimmäinen kymmenvuotiskausi	17
Kokouskäytäntö vakiintuu	18
Klubin pöytäviiri	18
Kello ja nuija	19
Laulu Viipurin ja Töölön Rotaryklubissa	19
<i>Ystävälle (Töölön Rotaryklubin yhteislaulu, sanat Arno Tuurna)</i>	21
Muiden klubien viirit	22
Kokouspaikat	22
Viipurin klubin perintö	23
Ystävyyttä yli Pohjanlahden	23
<i>Yhdeksän lähikuvaa – Töölön Rotaryklubin presidentit 1949–1959 (Eino Parikka)</i>	24
Töölön Rotaryklubi 1959–1974	27
Kiertolaiselämä päättyy	27
Joulun ja kiirastorstain perinne	27
Maailmanmatkaajien terveiset	28
Klubin henki ja huumorin kukka	28
Viiri uudistetaan	29
Kansainväliset yhteydet	30
Ensimmäinen kunniajäsen Arno Tuurna	30
Rotary-Annit	30
<i>Töölön Rotaryklubin presidentit 1959–1974</i>	31
Kuvasivut	33
Töölön Rotaryklubi 1974–1984	41
Professorien ja neuvosten klubi	41
Kunniajäsenet	42
<i>Töölön rotaryklubin presidentit 1974–1984 (Aimo Turunen)</i>	43
Klubin toimintaa 1970- ja 1980-luvulla	44
Rotarylippu ja klubien viirit	46
Kokousesitelmät	46
Ammatinvalinnan ohjaus	47
Vammaisprojekti	47
Rotary-Anneista avec-tilaisuuksiin	48
Rotaract-klubi ja ruotsalainen ystävyysklubi Stockholms Västra	48
Töölön Rotaryklubi 1984–1999	49
Laulumiehistä Bottalle	49
Lauluperinne jatkuu	50
Vakipaikkaajat	51
Kontaktit Viipuriin – ja Ruotsiin	51

Korkea ”PHF-pitoisuus”	52
<i>Töölön rotaryklubin presidentit 1984–1999</i>	53
Myös naiset jäseniksi	53
Kunniajäsenet ja lukusarjan arvoitus	55
Puoli vuosisataa rotarytoimintaa Töölössä	56
Töölön Rotaryklubi 1999–2016	59
Töölön klubi uudella vuosituhanalla	59
<i>2000-luvun SWOT-analyysi</i>	60
Vahvuuksien vaaliminen, mahdollisuuksien hyödyntäminen	60
<i>Töölön rotaryklubin presidentit 1999–2016</i>	62
Viipurin klubin charterpäivän palautus	63
Nuorisovaihto ja uusi nuorisoväylä	63
Rotaryklubi verkossa ja Facebookissa	64
<i>Polio Plus</i>	65
Pitkä tie Knut Possesta Ostrobotnialle	66

ESIPUHE

Viipurissa perustettiin alkuvuonna 1931 Suomen kolmas rotaryklubi, Viipurin Rotaryklubi. Sen kummiklubeina toimivat jo aikaisemmin perustetut Helsingin Rotaryklubi (1927) ja Turun Rotaryklubi (1929). Dramaattisten vaiheiden jälkeen – talvi- ja jatkosota, kotikaupungin menetys, klubin väliaikainen lakkauttaminen – Viipurin klubin toimintaa voitiin vuodesta 1949 lähtien virallisestikin jatkaa Helsingin Töölön Rotaryklubissa, jolle kansainvälinen rotaryjärjestö Rotary International (RI) vuonna 2011 vahvisti alkuperäisen Viipurin klubin charter- eli perustamispäivän 1.4.1931. Tästä on 1.4.2016 kulunut 85 vuotta.

Viipurin ja Töölön klubin vaiheista on laadittu useampikin historiikki. Kun klubi oli toiminut Töölössä kymmenen vuotta, ilmestyi Eino Parikan toimittama ja ilmeisesti myös suurimmaksi osaksi kirjoittama kaksoishistoriikki: Viipurin Rotaryklubi 1931–1944/ Töölön Rotaryklubi 1949–1959 (1960). Ja vietettäessä klubin 25-vuotisjuhlaa Töölössä, ilmestyivät Eino Parikan aikaisemman historiikin tekstit täydennettynä E. J. Paavolan eli ”Piippu-Paavolan” toimintavuodet 1959–1974 kattavalla historiatekstillä julkaisussa Töölön Rotaryklubi 25 vuotta 1949–1974 (1974).

Seuraavan kymmenvuotiskauden monisteena julkaistun historiikkitekstin Töölön Rotaryklubi 1974–1984 kirjoitti Aimo Turunen. Jukka Knuutin Töölön kauden 50-vuotisjuhla varten kirjoittamaa historiaa vuosilta 1984–1999 ei aiemmin ole julkaistu.

Viipurin ja Töölön Rotaryklubin aiemmat historiatekstit julkaistaan nyt yhdessä vuodet 1999–2016 kattavan historiikin kanssa klubin 85-vuotisjuhlan kunniaksi. Aiempia historiatekstejä on uutta julkaisua varten editoitu mm. aikamuotojen osalta, ja lisäksi niiden tekstejä on jonkin verran täydennetty eri lähteistä löytyneillä klubin toimintaa koskevilla uusilla tiedoilla.

Historiikin toimittajiksi ja kirjoittajiksi on merkitty allekirjoittaneen lisäksi aikaisempien historiikkien toimittajat/ kirjoittajat. Lisäksi tekstissä on hyödynnetty myös useiden muiden klubin jäsenten toimittamia tekstejä sekä heidän antamiaan suullisia tietoja. Näistä erityinen kiitos kuuluu mm. Heikki Hongistolle, Merja Roivaiselle, Sakari Tolalle, Jussi Karjalaiselle, Matti Vuoriolle, Janne Kososelle, Juhani Tukeiselle, Pentti Molanderille, Ulla Matsi-Koistiselle, marraskuussa 2015 edesmenneelle Maire Pietariselle sekä presidentti Jussi Vartiiaiselle ja lukuisille muillekin Töölön klubin vaiheista kertoneille ja arvokkaita tietoja toimittaneille sisarille ja veljille.

Helsingissä helmikuussa 2016

Eero Waronen

VIIPURIN ROTARYKLUBI 1931–1947

Töölön Rotaryklubin vaiheita esiteltäessä ei voida sivuuttaa tämän klubin syntyyn ja sen piirissä muotoutuneen rotarytyön erikoispiirteisiin ratkaisevasti vaikuttanutta Viipurin Rotaryklubia. Olivathan tämän järjestyksessä toisena muodostuneen helsinkiläisen rotaryklubin perustajat kahdelta kolmannekseltaan entisen Viipurin klubin jäseniä. Kun Töölön Rotaryklubi on oman kymmenvuotisjuhlansa yhteydessä halunnut muistella edeltäjänsä toimintaa ja omistaa sille julkaisunsa alkusivut, on täten samalla tietoisesti pyritty pelastamaan unhoon joutumasta Suomen kolmannen rotaryklubin toiminnan ääriviivat ja ne tekijät, jotka ovat Viipurinlahden rantamilla alkunsa saaneina siirtyneet pääkaupunkiin perinteiden ja rotaryhengen merkeissä jatkamaan viipurilaishenkistä rotarytyötä.

(Eino Parikka klubin ensimmäisessä historiikissa vuonna 1959)

Viipurin Rotaryklubi 1931–1944

Runsaat kaksikymmentä vuotta sen jälkeen, kun Paul Harris ja hänen kolme ystäväänsä olivat perustaneet rotaryliikkeen, se tavoitti Suomenkin. Aatteen tuoja ja tunnetuksi tekijä oli helsinkiläinen mainosmies, diplomi-insinööri Paul Thorwall, jonka innokkaassa lähetystoiminnassa rotaryajatusten tunnetuksi tekemiseksi maassamme oli samanlaista sykähdyttävää innostusta ja idealistista tulevaisuudenuskoa, joka oli ominaista liikkeen amerikkalaiselle perustajalle. Ensimmäinen suomalainen rotaryklubi – Helsingin Rotaryklubi – syntyi vuonna 1927 eli noin vuosi sen jälkeen, kun Tukholmaankin oli perustettu ensimmäinen rotaryklubi.

Maan entinen pääkaupunki Turku ehti ennen viipurilaisia perustamaan itselleen Suomen toisen rotaryklubin 1929, mutta sitten heräsi aktiivinen innostus jo maan idänpuoleisessakin keskuksessa Viipurissa. Paul Thorwall ilmestyi Viipuriin, ryhtyi tunnustelemaan maaperää, jota oli jo vaatimattomasti muokattukin eräässä Karjala-lehdessä julkaistussa Mr. Matin (Jaakko Leppo) pakinassa. Olisikin ollut ihme, ellei virkeä Viipuri, kaikkeen aatteelliseen ja elämänmyönteiseen yhteistoimintaan valmis Karjalan keskus, olisi tahtonut liittyä myös rotaryaatteen, epäitsekkyuden ja kansainvälisen tosiystävyyden levittämisyhteyksiin. Paul Thorwallin kylvämät ajatukset tapasivat syksyllä 1930 Viipurissa suotuisan maaperän, ja helmikuussa 1931 oltiin esivalmistelujen jälkeen jo kypsät klubin perustamiseen.

Perustamiskokous pidettiin 15.2.1931 vanhojen perinteiden hienostuneessa ilmapiirissä hotelli Andréassa Viipurin vanhan linnan ja Torkkeli Knuutinpojan muistopatsaan välittömässä tuntumassa Linnankadun varrella. Perustamiskokouksessa olivat helsinkiläisistä läsnä professori K. S. Laurila, insinööri Paul Thorwall ja K. Lindeberg, uuden

klubin kummit. Heidän lisäksi oli kokouksessa vieraita myös Aurajoen rannoilta, sikäläisestä klubista rotaryt Herman Koristo ja J. F. Henriksson. Tilaisuus poikkesi tavallisesta arkineuvottelusta jo siinäkin, että kaikki osanottajat olivat smokingpukuisia. Pidettiin räiskyviä puheita, joista erityisesti ovat jääneet muistiin kokouksen avaajan, kaupunginjohtaja Arno Thunebergin (myöh. Tuurna) ja professori Laurilan mukaansatempaavat esitykset. Viipurilainen laivanvarustaja J. W. Paulin liitti nimensä perustamiskokouksen annaaleihin aamuhetkinä esittämällään laululla "*Äidille*".

Perustajat edustivat 19 eri ammattialaa. Kokouksessa laaditusta rotaryjäsenille tarkoitettusta tiedonannosta, jonka ensimmäinen allekirjoittaja oli pankinjohtaja Rolf Becker, käyvät ilmi perustajajäsenet:

Becker, Rolf	Paulin, J. W.
Clement, Henrik	Perander, Leon
Hackman, Henry	Segersven, Th.
Holm, Elizur	Selin, Eero
Jännes, Arvi	Sergejeff, Alexander
Kojo, Viljo	Sundvall, Gustaf
Leppo, Jaakko	Thuneberg (v. 1935 lähtien Tuurna), Arno
Leskinen, Jaakko	Weckman (Vesihisi), Ilmari
Lundberg, Kasimir	Zimmermann, Pekka

Klubin ensimmäiseksi presidentiksi valittiin kaupunginjohtaja Arno Thuneberg, ensimmäiseksi varapresidentiksi luotsipiiripäällikkö Theodor Segersven, toiseksi varapresidentiksi varatuomari Arvi Jännes, sihteeriksi pankinjohtaja Rolf Becker ja toimittaja Jaakko Leppo, rahastonhoitajaksi Gustaf Sundvall, klubimestariksi Henrik Clement ja tilintarkastajiksi Elizur Holm ja Viljo Kojo. Kokouksessa esitelmöi Paul Thorwall silloisena Helsingin klubin sihteerinä rotaryklubin aatteellisesta merkityksestä, ja päivää myöhemmin Karjala julkaisi hänen haastattelunsa

Näin oli Viipurin Rotaryklubi perustettu, ja se alkoi virkeän toimintansa, aluksi hotelli Andréassa, mistä se myöhemmin siirtyi Karjalankadun varrelle sanomalehti Karjalan uuteen taloon sijoittuneen hotelli Knut Possen viihtyisiin suojiin. Kokoukset pidettiin jokaisen kuukauden ensimmäisenä, kolmantena ja viidentenä maanantaina päiväkokouksina, toisena ja neljäntenä maanantaina taas iltakokouksina. Ensimmäinen sääntömääräinen viikkokokous pidettiin 23.2.1931, ja sittemmin talvisodan Viipurissa klubin muun arkiston ohella tuhoutuneen charter- eli perustamiskirjansa klubi sai kansainväliseltä rotaryjärjestöltä eli *Rotary Internationalilta* (RI) 1.4.1931.

Vaikka Viipuri olikin 1930-luvulla maan toiseksi suurin kaupunki, herätti vierasperäisen nimen merkeissä perustettu uusi klubi siinä määrin viipurilaisten uteliaisuutta, että asiasta keskusteltiin vilkkaasti eri puolilla kaupunkia, ihmeteltiin maanantaisin hotellin oven

yläpuolella liehuvaa keltavalkoista hammasrataslippua ja suoraan sanoen arvailtiin kaikenlaista sen puuhista. Vaikka klubi niin kuin koko liikekin oli täysin avoin toimintayhtymä, josta kuka tahansa saattoi saada halutessaan tietoja, tahtoi klubin toiminta sittenkin eräistä lehtikirjoituksista päätellen jäädä ääriviivoiltaan ja pyrkimyksiltään kunnon viipurilaisille epäselväksi. Yksi selitti sen uudenaikaiseksi vapaamuurariudeksi, toinen väitti klubin olevan jonkinlaisen hevosystävien seuran (samaa aikaan oli tullut tunnetuksi toinenkin vierasperäinen sana eli totalisaattori) jne.

Luonteensa mukaisesti Viipurin Rotaryklubi noudatti toiminnassaan maailman muiden rotaryklubien tapaan omaan piiriin rajoittuvaa aktiivisuutta. Maanantaisista yhteisaterioista, jotka kesäisin pidettiin kuuluisan Espilän vilpoisalla parvekkeella, muodostui viihtyisiä ja antoisia tilaisuuksia, ja melko usein keräännuttiin juhlallisemminkin kokoon rouvat mukana. Joskus kesällä saattoi ohjelmaan sisältyä suvinen retki Kannakselle tai Viipurin Tervaniemen pursipaviljongin rapupöytien ääreen. Autokaravaanissa osallistuttiin toukokuussa 1931 yhdessä Helsingin ja Turun klubien kanssa järjestetyille virolais-suomalaisille rotarypäiville ja 1934 Pohjoismaiseen Rotarykongressiin Helsingissä. Viipurin Rotaryklubi myötävaikutti Tampereen, Oulun ja Vaasan rotaryklubien perustamiseen, ja sen toimesta laadittiin vuonna 1934 maan ensimmäinen rotaryluettelo sääntöineen. Sen charterpresidentti Arno Tuurna oli perustamassa Pohjoismaiden rotaryneuvostoa vuonna 1938 ja toimi Suomen *Honorary Commissionerin* varamiehenä vuosina 1938–1939.

Klubi valitsi itselleen valkopohjaisen pöytäviirin rotaryrattaineen ja kaupungin-vaakunoineen. Jäsenluku pysyi koko Viipurissa oloajan 30–40 suuruisena, josta oli seurauksena, että tutustuminen sen jäseniin tapahtui nopeasti. Klubiin valitut jäsenet edustivat yleensä kaupungin keskeisiä henkilöitä, joilla kullakin oli tarjottavanaan klubin viikkokokouksissa arvokkaita kokemuksia ja herätteitä. Taitelijapiirit olivat runsaasti edustettuna. Ystävystyminen tapahtui miellyttävästi ja yhteisen näkemyksen jalostamin muodoin klubin vilkkaassa toveripiirissä. Tämä yhteistunto ja luotettujen ystävien tarve sai talvisodan jälkeen kotikaupungistaan lähteneet viipurilaiset etsimään uudessakin ympäristössä entisen toveripiirin yhteyttä, joskin vasta vuosien kuluttua päästiin virallisesti ja myös RI:n hyväksymällä tavalla jatkamaan toimintaa Helsingissä Töölön Rotaryklubina.

Hyvänä esimerkkinä Viipurin klubin jäseniä yhdistäneestä veljessiteestä tulkoon mainituksi, että klubin jäsenen diplomi-insinööri Roy Wickströmin aloitteesta aikoinaan perustettiin Viipurin Rotaryklubin hopeinen muistolautanen, jonka jokainen tasakymmenvuotias täyttänyt klubin jäsen sai klubin onnitteluna ja muistona vastaanottaa, muistona, joka mieluisemmalla tavalla kuin kuihtuvat kukka-asetelmat säilytti klubin ja sen toveripiirin saajan mielessä. Näitä hopealautasia ei valitettavasti liene kovin monta pelastunut sodan tuhoamasta Viipurista.

Klubin arkiston ja kaiken irtaimen omaisuuden tuhouduttua Viipurissa talvisodan päivinä ei ole mahdollista yksityiskohtaisemmin kuvailla sen toimintaa. Vielä syksyllä 1939 ylimääräisten kertausharjoitusten (YH) jo alettua ja painettua karuntodellisen leimansa Viipurin koko elämään klubi koetti kokoontua säännöllisesti, joskin sen jäsenten joutuminen vuoronsa perään poikkeustilanteen aiheuttamiin tehtäviin pois kaupungista luonnollisesti supisti toiminnan vain varjoksi entisestään. Niinpä ei ole ollut mahdollista täsmällisesti määritellä, milloin klubi oikeastaan piti viimeisen virallisen kokouksensa. Viimeisten joukossa oli tilanneselostus 27.11.1939.

Vuosina 1931–1940 Viipurin Rotaryklubin presidentteinä toimivat Arno Thuneberg 1931–1932, Elizur Holm 1932–1933, Peter Starckjohann 1933–1934, Arno Thuneberg 1934–1935, Aale M. Roos 1935–1936, Ferdinand Alfthan 1936–1937, Ilmari Vesihiisi 1937–1938, Bruuno Venho 1938–1939 ja Henrik Clement 1939–1940. Talvisodan jälkeen RI katsoi klubin toiminnan lakanneen, ja kevästä 1940 lähtien entisen Viipurin Rotaryklubin jäsenet kokoontuivat helmikuuhun 1944 asti pääasiassa Helsingissä.

Viipurin jouduttua elokuussa 1941 jatkosodan aikana uudelleen suomalaisten haltuun ja elämän hakeutuessa jälleen entisiin uomiin Viipurissa heräsi kaupunkiin palanneiden klubin aikaisempien jäsenten keskuudessa ajatus Viipurin Rotaryklubin toiminnan uudelleen virittämiseksi. Aie saatiinkin toteutetuksi.

Viipurin 29.8.1941 tapahtuneen takaisin valtauksen jälkeen klubin toiminnan elvyttäminen konkretisoitui parin vuoden kuluttua, kun hankkeessa oli mukana sellainen kokenut ja innostunut rotary kuin Viipurin sotilashallinnon päällikkö, majuri Arno Tuurna. Rotaryt alkoivatkin kokoontua jälleenrakennuksen ja tulevaisuudenuskon elähdyttämässä kaupungissa. Viipurin Rotaryklubin entiset jäsenet olivat runkona, joka ennen pitkää sai uutta kasvuvoimaa uusista jäsenistä.

Asia tuli esille Suomen Rotarypiirin piirikokouksessa lokakuun alussa 1943, jolloin siinä esitettiin toivomus, että Viipurin klubi voitaisiin uudelleen perustaa. Kokouksessa läsnä ollut Roy Wickström kertoi klubin jäsenten pääkaupungissa pitämästä kiinteästä yhteydestä keskenään talvisodan jälkeen ja esitti, että myös klubin kotikaupungissa Viipurissa oli toivottu voitavan ryhmittyä uudelleen vanhan klubin puitteissa. Piirikokous yhtyi esitettyyn toivomukseen antaen kuvernööri Jon Hartmanin tehtäväksi ottaa selville, millaiset toimenpiteet olisivat tarpeen.

Viipurin Rotaryklubin presidentit 1931–1947

Presidentti	vuodesta	vuoteen
<i>Arno Thuneberg (myöhemmin Tuurna)</i>	1931	1932
<i>Elizur Holm</i>	1932	1933
<i>Peter Starckjohann</i>	1933	1934
<i>Arno Thuneberg (myöhemmin Tuurna)</i>	1934	1935
<i>Aale M. Roos</i>	1935	1936
<i>Ferdinand Alfthan</i>	1936	1937
<i>Ilmari Vesihiisi</i>	1937	1938
<i>Bruuno Venho</i>	1938	1939
<i>Henrik Clement</i>	1939	1940

1940–1944 klubi virallisesti lakkautettuna Viipurin menetyksen ja jatkosodan takia. Talvisodan jälkeen kevästä 1940 lähtien entisen Viipurin Rotaryklubin jäsenet kokoontuivat Helsingissä ja kaupungin takaisinvaltauksen jälkeen myös Viipurissa. 17.2.1944 päivätyllä sähköellä ilmoitti Rotary Internationalin (RI) päämaja Chicagosta Viipurin Rotaryklubin tulleen jälleen hyväksytyksi RI:n jäseneksi. 17.2.–12.6.1944 toiminta jatkui Viipurissa ja sen jälkeen taas Helsingissä.

<i>Arno Tuurna/ Lauri Haaksi</i>	1944	1945
<i>Ferdinand Alfthan</i>	1945	1946
<i>Antti Raikas</i>	1946	1947

1947–1948 Viipurin Rotaryklubi tilapäisesti lakkautettuna, 16.5.1949 perustettiin toiminnan jatkajaksi Töölön Rotaryklubi. Lakkautuksen aikana klubi jatkoi toimintaansa Viipurin entisten rotareiden yhtymänä, presidenttinä vuosina 1947–1948 Lauri Ståhlhammar ja 1948–1949 Juho Kivi-Koskinen.

Viipurin klubi syntyy uudelleen

Viipurissa pidettiin uudelleen perustamista koskeva kokous Pamaus-seuran huoneistossa 9.1.1944. Läsnä oli kuusi entistä klubin jäsentä. Puheenjohtajana toimi Arno Tuurna, ja saatiin kuulla, että Viipurin klubia uudelleen perustettaessa RI:n Zürichin toimiston ilmoituksen mukaan ei tarvitse maksaa perustamismaksuja ja että klubi voi myös saada entisen charternumeronsa. Varsinainen perustava kokous pidettiin jo viikkoa myöhemmin 16.1. presidentti Tuurnan luona ja siinä olivat läsnä kuvernööri Hartman, Paul Thorwall ja yhdeksän entistä jäsentä. Klubin presidentiksi valittiin Arno Tuurna, varalle Lauri Haaksi ja Antto Puustinen, sihteeriksi Lauri Ståhlhammar, rahastonhoitajaksi Uuno Sarkko ja klubimestariksi Kalle Ketonen. Samalla valittiin 15 uutta jäsentä klubiin: johtaja Gunnar Ahlstrand, johtaja Nic Ertman, insinööri Karl Gustafsson toimitusjohtaja Kalle Hyvärinen, metsänhoitaja Pentti Karttunen, insinööri Antti Kiikka, poliisimestari Emil Kokko, lääketieteen tohtori Atle Mali, johtaja Väinö Pelkonen, liikennetarkastaja Eero Pinomaa, kansakoulujen tarkastaja Aarne Salervo, johtaja Antero Simola, toimitusjohtaja Lauri

Ståhlhammar, toimitusjohtaja Matti Tarkiainen ja arkkitehti Ragnar Ypyä.

Klubi alkoi pitää kokouksiaan ravintola Palatsissa Punaisenlähteentorin varrella maanantai-iltaisina. Säilyneet ovat niissä pidetyt, lyijykynällä hätäisesti laaditut pöytäkirjat, joita ei ennätetty edes puhtaaksikirjoittaa. Vakuuttava kuva monimuotoisen kiireen luonnehtimasta kaupungista sodan varjossa! 17.2.1944 päivätyllä sähköllä ilmoitti *Rotary Internationalin* (RI) päämaja Chicagosta Viipurin Rotaryklubin tulleen jälleen hyväksytyksi RI:n jäseneksi.

Kokouksissa noudatettiin klubien yleistä toimintasääntöä. Esitelmiä pidettiin normaaliin tapaan ja oman värikkään osuutensa kokousten ohjelmille antoivat jäsenten ego-kuvaukset. Läsnaoloprosentti ei voinut poikkeuksellisissa olosuhteissa kohota huippulukuihin: tammikuussa 1944 se oli 61,8 ja helmikuussa 60,4 %. Kaikkiaan 22 kokousta ehti Viipurin uudistunut rotaryklubi vanhassa kotikaupungissaan pitää. Niistä viimeinen oli 12.6., jolloin venäläisten suurhyökkäys Kannaksella oli jo alkanut, ja kaupunkiin kantautui lähestyvän rintaman kumea tykkien jylinä. Viimeisen kokouksen pöytäkirja on lakonisuuudessaan paljonpuhuva:

”1 § Keskusteltiin vallitsevasta sotilaallisesta tilanteesta kannaksella, jossa vihollinen äskettäin oli aloittanut voimakkaan yleishyökkäyksen.

2 § Esitelmää ei ollut.

3 § Seuraava kokous on 19.6.44. Esitelmävuorossa Karttunen, Leskinen, Mali.”

Ei edes sihteerin allekirjoitusta ehditty saada tähän asiakirjaan eikä 19. päivän kokousta voitu koskaan pitää. Nykyaikaisen sodan teräsvaunut vyöryivät kohti Viipuria, ja se oli uudelleen luovutettava savuavana ja autioituneena hyökkääville neuvostojoukoille.

Huhtikuun 17. päivänä oli kuitenkin valittu uusi johtokunta presidenttinään Lauri Haaksi, ja tämä johtokunta sai tehtäväkseen miettiä muodot klubin toiminnan jatkamiselle jälleen uusissa olosuhteissa. Kun enemmistö klubin jäsenistä siirtyi Helsinkiin, katsottiin pääkaupunki toiminnan jatkamiselle sopivimmaksi seuraavan vuoden 1945 alusta. Klubi katsoi ensimmäisessä Helsingin kokouksessaan 2.1.1945 kaikki ne entiset Viipurin klubin jäsenet, jotka eivät kuuluneet mihinkään muuhun klubiin ilman ”balloteerausta” piiriinsä kuuluviksi. Klubi kokoontui kerran kuukaudessa ravintola Espilässä, ja Helsingin klubi ilmoitti tiedusteltaessa, ettei sillä ole mitään sitä vastaan, että Viipurin klubin toiminta jatkuu näin. Klubin presidentiksi 1945–1946 valittiin huhtikuun kokouksessa Fred (Ferdinand) Alfthan. Kesäksi kokoontuminen keskeytyi, mutta syyskuusta lähtien jatkui jälleen samaan tapaan kuin keväällä. Klubi esiintyi rotaryliikkeen *Official Directoryssa* vielä 1945, tosin entisellä Viipurin osoitteellaan.

Lakkautus ja uuden alun valmistelu

Mutta jo seuraavan vuoden alussa alkoi kuulua rotaryn johtokeskuksista, että Viipurin klubin jatkuva toiminta tulee kotiseudun menetyksen johdosta vaikeutumaan. Klubissa pohdittiin yhteisneuvotteluin kuvernööri Bruno Suvirannan kanssa, voitaisiinko klubin nimeä muuttamalla pelastaa se häviämästä kokonaan. Kokoontumista jatkettiin kuitenkin suunnitelmallisesti, huhtikuussa valittiin presidentiksi Antti Raikas, ja niin jatkui entisen Viipurin klubin toiminta varmasti ainutlaatuisimpana koko maailman rotaryklubien joukossa. Klubille oli tosin selvinnyt, että insinööri Thorwallin ja rotaryn Euroopan sihteerin välisissä neuvotteluissa RI:n kannaksi oli todettu käsitys, että koska tuolloin yhdessä kaupungissa saattoi toimia vain yksi rotaryklubi, uutta Töölön Rotaryklubia ei voitaisi perustaa. Ainoa mahdollisuus jatkaa toimintaa olisi liittyminen Helsingin Rotaryklubiin.

Kun siis toiminnan jatkamismahdollisuuksia entisin muodoin ei enää ollut, päätti klubi 5.5.1947 lähettää RI:lle kirjeen ja todeta siinä, että kotipaikan menetys pakottaa Viipurin Rotaryklubin eroamaan rotaryliikkeestä. Samalla klubi päätti kuitenkin jatkaa kokouksiaan Viipurin entisten rotareiden yhtymänä rotarysääntöjen mukaan, siis epävirallisena toveripiirinä.

Näin tosiaankin Viipurin rotarien toiminta ja kokoontuminen yhä jatkui. Kerran kuukaudessa kokoonnuttiin, käsiteltiin asiat kuten ennen klubissa, pidettiin esitelmää, jaettiin Amerikasta saapuneita ”Carepaketteja” arvalla. Syksyllä 1947 presidentinnuija siirtyi Antti Raikkaalta Lauri Ståhlhammarille.

Uusi toivo virisi viipurilaisten mielessä, kun Suomen kuvernööriksi vuodeksi 1948–1949 valittiin Viipurin klubin entinen jäsen, Helsingin klubiin siirtynyt Fred Alfthan. Presidentiksi valittu Juho Kivi-Koskinen johtokuntineen ryhtyi tarkkailemaan, olisiko uusia mahdollisuuksia kokonaan uuden klubin perustamiselle. Kesäkuun kokouksessa 1948 esitti kuvernööri Alfthan ehdotuksen Viipurin klubin henkiinherättämisestä, ja johtokunta ryhtyi heti laatimaan luetteloa uuden klubin charterjäseniksi, lähinnä tietenkin entisiin Viipurin rotareihin nojautuen. Syksyllä alkoi jo hämmöttää perustamismahdollisuus. Epävirallinen klubi tiivistä toimintansa muotoja alkaen kokoontua viikoittain ravintola Fenniassa.

Marras-joulukuun vaihteessa käytiin jo neuvotteluja Helsingin klubin kanssa uuden klubin aluerajoista. Maaliskuussa 1949 voitiin esittää kuvernööri Alfthanille uuden klubin charterjäsenten luettelo, jonka runkona olivat entisen Viipurin klubin Helsingissä toimivat jäsenet.

Rotaryklubi

Hoitaessani kymmenlukujen vaihteessa vakinaisena sivutoimenani lehtemme pakinaosastoa täytin palstan ja merkitsin alle Mr. Matti -nimimerkkini: selostin lukijakunnalle, mitä rotary-liike on. Se oli yksinkertainen kertomus siitä, kuinka Paul Harris vuosisadan alussa tunsikin yksinäisyyttä ja alkoi etsiä toisia yksinäisiä gentlemanejä syödäkseen kerran viikossa lounasta seurassa, jossa jokainen edusti eri toimialaa ja jokainen myös oli velvollinen vuorotellen selostamaan oman alansa erityiskysymyksiä. Tein positiivisen ehdotuksen: syödäänhän Viipurissa muutenkin lounasta.

Niinä aikoina olivat helsinkiläiset päässeet hankkeissa niin pitkälle, että klubi oli syntynyt. Sen syntysanojen luoja, tunnettu mainosmies, insinööri Paul Thorwall alkoi innostuneen lähetystoiminnan, ja niinhän myös vuosien kuluessa klubeja on syntynyt eri puolille maata. Turkulaiset ehdivät edelle, mutta sitten ilmestyi Thorwall Viipuriin. Aloimme neuvotella pikku piirissä. Helsinkiläinen vieraamme hämmästytti minut kahdella tavalla: ensiksi hän lausui minulle kiitokset pari vuotta vanhasta Mr. Matin pakinasta ja toiseksi hän otti taskustaan kultaisen putken, josta ilmestyi esiin kultainen vispilä, millä hän sekoitti viski-soodansa. Mutta klubi syntyi, ja veli Thorwallille se on vielä tänäänkin velkaa kiitokset. Kun ensimmäisen kerran kokoonnuttiin vanhaan hotelli Andréaan juhlallisesti smokingeihin sonnustautuneina, edustivat Helsingin klubia rotary-intoilijat K. S. Laurila, Paul Thorwall ja K. Lindeberg. Ja Turusta asti olivat saapuneet rotaryaanit Koristo ja Henriksson. Tilaisuudesta jäivät lähtemättömästi varmaankin kaikille mieleen Laurilan puhe, joka oli kuin ilotulitus, ja laivanvarustaja J. W. Paulinin aamuhetkinä esittämä laulu äidille.

Klubin ensimmäinen tiedonanto, jonka oli allekirjoittanut ensimmäiseksi joukostamme parempiin klubikokouksiin poistunut jäsenemme, klubin syntysanojen määrätietoisin viipurilainen toteuttaja Rolf Becker, kuului näin:

Tiedonanto charterjäsenille.

Viipurin Rotaryklubin perustavassa kokouksessa helmik. 6 p:nä 1931 (*klubin 1959 ilmestyneen historiikin mukaan tosiasiaassa 15.2.1931*) merkittiin charter (perustaviksi) jäseniksi seuraavat henkilöt: Becker, R; Clement, H; Hackman, H; Holm, E; Jännes, A; Kojo, V; Leppo, J; Leskinen, J; Lundberg, K; Paulin, J. W; Perander, L; Segersven, Th; Selin, Eero; Sergejeff, A; Sundvall, G; Thuneberg, A; Weckman, I; Zimmermann, P. Samassa kokouksessa valittiin klubin johtokuntaan vuodeksi 1931: presidentiksi: kaupunginjohtaja A. Thuneberg, 1. varapresidentiksi: luotsipiiripäällikkö Th. Segersven, 2. varapresidentiksi: tuomari A. Jännes. Jäseniksi: pankinjohtaja R. Becker, johtaja H. Clement, toimittaja J. Leppo, konsuli J. Leskinen ja insinööri G. Sundvall. Sihteereiksi: herrat R. Becker ja J. Leppo. Rahastonhoitajaksi: herra G. Sundvall. Klubimestariksi: herra H. Clement. Tilintarkastajiksi: herrat E. Holm ja V. Kojo.

Klubin viikkokokoukset pidetään helmikuun 23. p:stä alkaen maanantaisin Hotelli Knut

Possessa seuraavasti: joka kuukauden ensimmäisenä, kolmantena ja viidentenä maanantaina klo 13 (1 i. p.), toisena ja neljäntenä maanantaina klo 19 (7 i. p.). Ensimmäinen sääntöjenmukainen viikkokokous on siis maanantaina helmik. 23 p:nä klo 19 (7 i. p.).

Niin oli siis klubi perustettu. Hotelli Knut Possen oven yläpuolella liehui kokouspäivinä hammasrataslippu. Se herätti kaupunkilaisissa tietysti vilkasta huomiota. Vaikka Rotaryklubi monine harrastuksineen (ei koskaan poliittisine) ja hyväntekeväisyystoimintoineen on täysin avoin järjestö, jonka kokouksiin kenellä vieraalla hyvänsä jonkin jäsenen tuomana on vapaa pääsy tahtoi se kuitenkin jäädä hiukan salaperäisyyden varjoon. Niinpä useilla viipurilaisilla pyrki olemaan käsitys, että rotary tarkoitti samaa kuin vapaamuurari. Yleisempi käsitys näytti kuitenkin olleen, että klubia luultiin joksikin hevosurheilun ystävien seuraksi. Muudan selitys tähän tulkintaan on se, että oli sekoitettu kaksi vierasperäistä sanaa rotary ja totalisaattori.

Klubin avoimesta luonteesta huolimatta sen toiminta tietenkin, niin kuin näiden klubien ympäri maailmaa, pääasiallisesti rajoittui omaan piiriin, vaikka mukana oli hyvin usein vieraita. Ulkomaiden kanssa oltiin läheisissä suhteissa ja samoin pidettiin yllä läheistä kosketusta maan muihin klubeihin. Maanantaiset yhteisateriat esitelmineen ja esityksineen muodostuivat antoisiksi jokaiselle jäsenelle, ja silloin tällöin keräännyttiin, myöskin rouvat mukana, juhllallisemmin ja juhla-asuisemmin. Joskus kesällä oli ohjelmassa retki Kannakselle tai Tervaniemen pursipaviljongin rapupöytien ääreen.

Henkilökohtaisesti ja juuri sanomalehtimiehen tehtävissä minulle oli kiintoisinta ja hyödyllisintäkin saada tutustua klubiin, joka vuosien varrella kasvoi kasvamistaan ja todellakin liitti yhteiseksi piiriksi kaupungin eri alojen ensi rivin edustajia, monenlaisiin persoonallisuuksiin. Klubi saattoi muodostua tieksi yleensä viipurilaisten pariin.

Viipurin Rotaryklubin toiminnasta on kirjoittanut Karjala-sanomalehdessä toimittajana työskennellyt Jaakko Leppo sodan jälkeen ilmestyneessä muistelmateoksessaan *Viipurilaisia*.

Lähde: *Jaakko Leppo: Viipurilaisia, Kustannusosakeyhtiö Kivi, Lahti 1946, s. 210–213*

TÖÖLÖN ROTARYKLUBI 1949–1959

Töölön Rotaryklubi perustetaan

Toukokuun 16. päivänä 1949 pidettiin ravintola Espilässä Töölön Rotaryklubin perustava kokous, jossa oli läsnä 18 jäsentä sekä kuvernööri (*governor*) Fred Alfthan ja Helsingin klubin edustajana eversti Paavo G. Waris. Kokouksen puheenjohtajana toiminut Juho Kivi-Koskinen lausui avajaispuheessaan, että uusi klubi tuntee syvää kiitollisuutta entistä viipurilaisrotarya kuvernööri Alfthania kohtaan, sillä tämän henkilökohtaista ansiota oli, että uusi klubi on voitu saada aikaan.

Uuden klubin alue tuli käsittämään tienoon, jonka alue käsittää Helsingin pääradan ja Rautatiekadun pohjois- ja länsipuolella olevat alat.

Näin perustetun, tuolloin virallisesti Suomen 48:n rotaryklubin ensimmäiseksi presidentiksi valittiin varatuomari Juho Kivi-Koskinen, varapresidenteiksi säveltäjä Ernst Linko ja johtaja Uno Lindblom, sihteereiksi johtaja Toivo Tirkkonen ja maisteri Eino Parikka, rahastonhoitajaksi johtaja Kalle Hyvärinen ja klubimestariksi insinööri Roy Wickström.

Charterjuhla vietettiin lokakuun kahdeksantena Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan juhlasalissa. Osanottajia oli kaikkiaan 85 henkeä, mm. kuvernööri Herbert Tillander, kummina toimineen Helsingin Rotaryklubin presidentti Torsten Steinby, aikaisempi kuvernööri (*past governor*) Fred Alfthan, aikaisempi kuvernööri Paul Thorwall, kaikki rouvineen, sekä veljesklubien edustajia Kemiä ja Joensuuta myöten. Kuvernööri Tillander ojensi charterkirjan ja Toijalan klubin edustaja antoi kiertävän presidentinnuijan juhlivalle klubille, joka kuitenkin sai pitää sitä hallussaan vain yhden viikon joutuen sen luovuttamaan Kaskisten klubille.

Charterjuhlasta laadittu seikkaperäinen kuvaus kertoo havainnollisesti, minkä ylevien ja vilkkaiden sävyjen luonnehtimana juhlaa vietettiin. Puheita pidettiin, Viipurilaisen Osakunnan Laulajat esiintyivät, rotary Fält kohdisti sanansa naisille ja kymmenen veljesklubin edustajat ojensivat omat pöytäviirinsä Töölön klubille tervehdyksenään.

Vuoteen 2011 saakka *Rotary International* katsoi Töölön Rotaryklubin muodollisesti uudeksi rotaryklubiksi, jolla oli oma Töölön klubille vuonna 1949 vahvistettu charterpäivä 30.5.1949. Toukokuussa 2011 RI kuitenkin päätti Töölön klubin hakemuksesta palauttaa klubille sen alkuperäisen Viipurin klubin charterpäivän 1.4.1931, ja RI:n silloinen presidentti Ray Klinginsmith allekirjoitti tämän vahvistukseksi Töölön klubille uuden charterkirjan.

Töölön Rotaryklubin ensimmäinen kymmenvuotiskausi

Töölön Rotaryklubi on, kuten edellä oleva katsaus osoittaa, Viipurin Rotaryklubin toiminnan välitön jatkaja. Tämä tehtävä on kunniakas mutta samalla velvoittava.

Rotaryn yleisten periaatteiden mukaan klubi on kotipaikkakuntansa ammatti- ja yhteiskuntaelämän johtavien toiminnan miesten yhteenliittymä, ja sellaiseksi myös Viipurin klubi on muodostunut. Karjalan pääkaupunki oli samalla kertaa sekä käytännön työn että henkisten harrastusten ja aatteellisten pyrintöjen voimakas keskus, ja niin myös sen rotaryklubi saattoi lukea jäsenistöönensä henkilöitä, joiden nimi pysyvästi liittyi itsenäisyytemme alkuaikojen Karjalan kohtalonomaisiin vaiheisiin. Näiden miesten Helsinkiin siirtynyt kantajoukko näki uuden klubin perustamisessa parhaan mahdollisuuden rotariuden keskinäiseen ylläpitoon.

Töölön Rotaryklubi syntyi Viipurin klubin toiminnan jatkajaksi ja sai entisistä viipurilaisista ensimmäisten toimintavuosiensa aktiiviset johtomiehet. Tämän vuoksi on luonnollista, että klubi jatkuvasti, vaikka sen jäsenistö vuosi vuodelta uudistuu, pitää kunnia-asianaan Karjalan pääkaupungin perinteiden vaalimista. Karelianismin vireillä pitäminen onkin klubin toiminnan aatteellisia kulmakiviä, ja siihen liittyy myös se vakaa isänmaallisuus, joka elähdyttää klubimme jäseniä ja herkistää heidän mieliään joka kerran, kun suuret valtakunnalliset kysymykset tulevat klubissamme pohdittaviksi.

Töölön Rotaryklubi oli kuitenkin koostumukseltaan jo pian edustava otos siitä pääkaupunkimme alueesta, jonka nimen se oli saanut. Töölö oli ennen kaikkea useiden korkeakoulujen, monien oppilaitosten ja suurten sairaaloiden kaupunginosa. Klubimme alueeseen kuuluivat myös kaupungin luoteiset laitamat, ja siellä oli paljon teollista toimintaa. Suurten liikelaitosten pääkonttorit sen sijaan sijaitsivat useimmiten kaupungin keskustassa. Kaikki tällaiset seikat vaikuttivat jäsenistömme kokoonpanoon, jossa saattoi ehkä havaita opetustoimen ja sairaalalaitoksen edustuksen runsautta rotaryn liikemiesluokitteisiin verrattuna. Ilahduttavasti kuitenkin myös kaupan, teollisuuden ja yleisen liiketoiminnan aloilta oli saatu klubiin vireitä ja aktiivisia, klubin työtä monella tavalla tehostavia miehiä.

Käytäntö ehti kymmenen ensimmäisen töölöläisen toimintavuoden aikana luoda klubille vakiintuneita toiminnan muotoja. Kokoukset olivat virkistäviä yhdessäolotilaisuuksia, joihin painoivat leimansa esitelmien kiinnostavuus, asiapitoisuus ja monesti myös niiden ajankohtaisuus ja hersyvä huumori. Klubimme jäsenet olivat täysin määrin oivaltaneet, että juuri näin, kunkin vuorollansa esittäessä huolellisesti harkitsemaansa ja punnitsemaansa asiantuntemusta kokouksista muodostui yhteenkuuluvuutta lujittavia ja näkemyksiä avartavia tilaisuuksia. Vuosien kuluessa päästiin näin lähentymään Rotaryn tärkeätä tavoitetta: opittiin arvostamaan yhteiskunnassa eri tahoilla suoritettua rakentavaa työtä,

näkemään siinä esiintyviä vaikeuksia ja kerta kerran jälkeen myös toteamaan sitä vilpittöntä tahtoa ja pyrkimystä, jonka pohjalta eri toiminnanaloja ja niiden koostumana koko yhteiskuntaamme koetetaan kehittää.

Klubimme sai vuosien mittaan vastaanottaa paljon vieraita ja heidän joukossaan myös ulkomaalaisia rotareja. Omat jäsenemme olivat myös laajalti matkustavaa joukkoa. Rotaryn kansainvälinen yhteistoiminta oli siten jo tuolloin monella tavoin käytännössä koettua, ja aivan erityinen arvo annettiin sille ystävyydelle, joka meillä vallitsi ruotsalaisen veljesklubimme kanssa.

Kokouskäytäntö vakiintuu

Rotaryklubien kokousten yleisohjelma oli 1950-luvulla *Rotary Internationalin* määrittelemä, joten suurin piirtein samanlaisina pidettiin viikoittaiset lounaskokoukset kautta maailman niissä yli sadassa eri maassa, joihin rotaryliike oli tuolloin levinnyt. Erityistä painoa pantiin täsmälliselle läsnäololle kunkin yksityisen jäsenen kohdalla, ja koko klubin jäsenyyskin perustui läsnäolovelvollisuuden huolelliseen täyttämiseen. Ellei jäsen ottanut neljännesvuoden aikana osaa vähintään 60-prosenttisesti rotaryklubinsa kokouksiin, joutui hänen jäsenyytensä vaaravyöhykkeeseen. Puuttuvan läsnäolon saattoi kuitenkin korvata eli ”paikata” osallistumalla jonkin muun rotaryklubin kokoukseen.

Töölön klubi pääsi varsin pian toiminnan alettua korkeisiin läsnäoloprosentteihin. Ensimmäisenä toimintavuotena 1949–1950 läsnäolo ei vielä noussut 65,8 prosenttia suuremmaksi, mutta kohosi jo seuraavana vuonna 71,7 prosenttiin, rotaryvuonna 1951–1952 81,3:een ja 1953–1954 jo 91,2 prosenttiin koko rotaryvuoden kohdalla. Tällaiseen tulokseen pääsemiseksi tarvittiin jo sadankin prosentin kokouksia, ja niitä olikin rotaryvuonna 1954–1955 kokonaista viisi ja seuraavana rotaryvuonna kaksi. Klubin jäsenmäärän noustessa on luonnollisesti näin tiiviin läsnäolotason säilyttäminen käynyt vaikeammaksi, mutta pitkään Töölön klubi koetti menestyksellisesti pysytellä piirinsä yleiskeskiaarvon yläpuolella.

Klubin pöytäviiri

Klubin alkaessa toimintansa keväällä 1949 ryhdyttiin heti suunnittelemaan uutta pöytäviiriä. Esikuvana väikkyi tietenkin Viipurin Rotaryklubin vanha lippu. Niinpä kesällä 1949 suunniteltiin Töölön klubin lippu valkoiselle pohjalle. Viljo Kojon ja Roy Wickströmin yhteisesti laatimassa luonnoksessa oli ylinnä rotarymerkki, keskellä Helsingin vaakuna ja Viipurin heraldiset värit hillittynä raitayhdistelmänä oikeassa yläkulmassa. Vuotta myöhemmin klubin lippukysymys sukelsi kuitenkin uudestaan esille, kun silloista viiriä

pidettiin sekä epätarkoituksenmukaisena että vaikeavalmisteisena. Klubin suostumuksella Pentti Aarnio ryhtyi luonnostelemaan uutta lippua, joka kokeiluvaiheiden jälkeen hyväksyttiin helmikuussa 1952. Se on kaksikielekkeseen alapäähän suippeneva sinipohjainen lippu, jonka senttimetrin levyinen reunus on valkoinen. Keskellä on suurikokoinen rotaryratas, sen yllä pienempi ratas, jonka sisällä Helsinkiä symbolisoiva venekuvio, ison rattaan alapuolella vastaavanlainen symmetrinen pikkuratas, jonka keskustassa kaksinkertainen W muistuttaa Viipurin klubista. Lipun yläreunassa on klubin nimi englanninkielisenä. Lipun ensimmäinen painos loppui vuoden 1958 puolella, ja pian siitä valmistui uusi painos.

Kello ja nuija

Ahkerasti klubissamme alkuaikoina vierailut raumalainen rotaryveli Aarne Tuonola lahjoitti helmikuussa 1950 klubille muhkean presidentinnuijan.

Syksyllä 1951 Kungsholmen–Bromman klubin saapuessa vastavierailulle Helsinkiin ruotsalaiset ystävämme toivat lahjanaan Töölön klubille komeaäänisen laivakellon, joka rotarykuvion somistamana koristaa joka ainoan kokouksemme presidentinpöytää. Sen kantavat kumahdukset kertovat, milloin kokouksen viralliseen puoleen ryhdytään, ja samoin se läppää loppumerkin. Toisenkin kellon, joskin pienemmän, Töölön klubi 1953 sai tunnustuksena järjestämästään piirikokouksesta samana keväänä. Kun Töölöllä jo entuudestaan oli kello, päätettiin tämä kiertävä lahjakello deponoida vast'ikään perustetulle Eiran rotaryklubille siihen saakka, kunnes tämä nuori klubi saa omansa. Jo marraskuussa samana vuonna Arvid Ohlsson saattoi palauttaa kellon takaisin Töölön klubille, ja meiltä se siirtyi edelleen seuraavan piirikokouksen järjestäneelle piirimme klubille.

Laulu Viipurin ja Töölön Rotaryklubissa

Jo Viipurissa ja edelleen Töölössä laulu ja musiikki saivat tärkeän aseman rotaryklubin toiminnassa. Klubi on tunnettu mm. siitä, että sen viikkokokoukset yhä edelleen aloitetaan yhteislaululla.

Laululla on keskeinen merkitys myös Rotaryn kotimaassa Amerikassa. 1950-luvulla tiedettiin, että sikäläisissä klubeissa lauletaan paljon ja komeasti, ja monissa klubeissa on erityiset laulunjohtajat, jotka pitävät huolen siitä että lauletaan oikein ja lauletaan hyvin. Vuosittaisissa *governor nomineeiden* "korkeakoulussa" Lake Placidissa oli viikonmittaisen kurssin ohjelmassa joka päivä laulutunti, tavallisimmin aamun ensimmäisenä ja silloin opeteltiin hyvän esilaulajan säestyksen ohjaamana rotarylauluja.

Viipurin ja Töölön Rotaryklubin piirissä on ollut ja on aktiivisia musiikkimiehiä ja myös

runoilijoita. Jo alkuaikoina klubissa kiinnitettiin huomiota yhteislauluun, ja klubin entinen presidentti Kivi-Koskinen aikoinaan hymy suupielissä ehdotti, että uusia jäseniä valittaessa olisi otettava selville myöskin, onko asianomaisista raikkaan ja reippaan mieslaulun esittäjiksi. Kun kaksinkertainen charterpresidentti Arno Tuurna sitten 1953 ilmoitti kirjoittaneensa Töölön klubille oman laulun, heräsi innostus ja odotus laulun voimaan aivan silminnähävästi jäsenistön piirissä. Martti Turunen otti tehtäväkseen Tuurnan lennokkaiden säkeiden muuntamisen säveliksi ja niin helmikuun 11. päivänä 1954 klubi sai ensi kerran kuulla äänilevyiltä Pyssyn harjoittaman laulumieskvartetin esittämän laulun "*Ystävälle*". Se ei ole marssi, vaan pikemminkin rotaryajatuksen kiteyttävä tunnerikas laulu vetoomuksineen ja toiveineen. Nimenomaan loppunousu on innostava ja vaikuttava.

Laulu painettiin sittemmin läsnäolokorttikaavakkeille ja se tuli näin tunnetuksi kautta Suomen ja ulkomaidenkin klubeissa vierailijarotareiden viedessä sen mukanaan. Klubin nimikkolaulun melodian toivottiin myötävaikuttavan laulun ja laulamistaidon kohentamiseksi klubin piirissä, ja Töölön Rotaryklubissa oltiin ylpeitä siitä, että meillä oli oma rotarylaulumme.

Tunnettuja musiikillisia jäseniä klubissa olivat jo Viipurin vuosina viulisti, kapellimestari ja musiikkipedagogi Boris Sirpo (1893–1967) sekä viulutaiteilija, kapellimestari ja soitinrakentaja Eero Selin (1893–1960), ja Töölön kaudella mm. säveltäjä ja pianisti Ernst Linko (1889–1960), säveltäjä ja kuoronjohtaja Martti "Pyssy" Turunen (1902–1979), säveltäjä ja kuoronjohtaja Taneli Kuusisto (1905–1988), oopperalaulaja Tapani Valtasaari (1941–2004), viulunrakentaja Risto Vainio sekä hänen poikansa, klubin pitkäaikainen klubimestari Ilkka Vainio ja klubin nykyinen kunniajäsen säveltäjä Aulis Sallinen (s. 1935). Töölön klubin ensimmäisinä vuosikymmeninä lauluperinteen juurrutti klubiin Taneli Kuusisto, ja 1980- ja 1990-luvulla sitä jatkoivat Tauno Lehtihalmes ja Tapani Valtasaari. 2000-luvulla klubin "maestrana" on toiminut veli Jussi Karjalainen.

Ystävälle

Töölön Rotaryklubin yhteislaulu, sanat Arno Tuurna, sävel Martti ”Pyssy” Turunen

Ystävä, kohota hetken
annathan arkisen retken!

Keskellä kiireen ja hälyn
annathan herätä hengen ja älyn!

Merkeissä rattaan ja viirin
annathan yhtyä ystäväpiirin!

Annathan veljen ja vennon
kokea aatosten leikin ja lennon!

Tunne – on kädessä käsi,
tahdothan palvella lähimmäistäsi!

Tiedosta, taidosta elon
tahdothan oppia saamahan selon!

Jokaista rehtiä työtä
tahdothan kohottaa työlläsi myötä!

Tahdothan kotosi tienoon
kutoa totuuden kultahan hienoon!

Suvisen huomenen tavoin
elo on kaikelle kauniille avoin.

Kansana kasvamme yhä, –
jokainen kansa on kansana pyhä.

Arvon kun toiselle annat,
omankin kohtalos kestät ja kannat.

Ei tätä syntymämaata
elämä paremmin palvella saata!

Muiden klubien viirit

Yleisen rotarytavan mukaan vaihtavat eri klubit keskenään pöytäviirejään lujittaakseen siten keskinäistä yhteenkuuluvuutta. Tavallisimmin onkin vieraan klubin edustaja vieraillessaan jossain toisessa klubissa omansa toimeksiannosta luovuttanut lippunsa isäntäklubille.

Useimmiten hän saa vastalahjaksi vierailuklubinsa lipun kotiin vietäväksi. Näin Töölön klubinkin lippuvarasto kasvoi jo kymmenen ensimmäisen vuoden aikana vähitellen niin suureksi, etteivät kaikki enää mahtuneet esille. Sen jälkeen katsottiin parhaaksi kiinnittää vieraat liput valkopohjaisille seinäkankaille, jolloin niiden käsittely ja asettaminen kokoushuoneiston seinälle kävi jonkin aikaa taas mukavasti ja helposti.

Töölön klubin lipusto käsitti 1950-luvun lopulla toistasataa rotaryviiriä eri puolilta maailmaa, kaikista maanosista. Määrä kasvoi jatkuvasti, vaikka Töölön klubissa omaksuttiin tapa, ettei lippua luovuteta vieraalle klubille muuten kuin siten, että saaja vastaanottaa sen klubin kokouksessa tai että joku klubin jäsen vierailee jossain klubissa.

Hyväntuulen levy oli tunnus, joka kiersi piirimme eri klubeissa sen mukaan, minkä klubin viikkoselostus ja pöytäkirjat kuvernööri kulloinkin arvosteli parhaimmiksi. Kun levy perustettiin 1953, Töölön Rotaryklubi sai sen ensimmäiseksi haltuunsa Pentti Aarnion humoristisin kääntein pidettyjen pöytäkirjojen ansiosta. Tämä pöytäkirjojen nasevan leikkilinen muoto jatkui klubin sihteerien vaalimana, ja mm. rotaryvuoden 1958–1959 sihteeri E. J. Paavola herätti huomiota sattuvilla pöytäkirjoillaan klubin ulkopuolellakin.

Kokouspaikat

Klubi aloitti toimintansa viipurilaisperinteiden vuoksi Helsinkiin siirtyneessä ravintola Espilässä, jonka omistaja Pekka Toropainen aikanaan kutsuttiin klubin jäseneksi. Pekka Toropaisen kuoltua ja hänen liikkeensä siirryttyä toisiin käsiin tuli ajankohtaiseksi kokouspaikan muuttaminen. Pitkällisen harkinnan jälkeen päädyttiin uuteen ravintola Lidoon Autotalossa Fredrikinkadun varrella. Ravintolan kabinetti oli ikävä kyllä alusta alkaen osoittautunut liian pieneksi ja ahtaaksi, sillä monien vieraiden takia klubi tarvitsi noin 60–70 istumapaikan tilat. Klubin kokousten täydellinen äänieristys ei myöskään ollut mahdollista Autotalon kokouspaikassa.

Keltavalkoinen rotarylippu liehui klubin kokouspaikan yllä kokouspäivänä tiistaina. Espilän ovenpieleen oli aikoinaan hankittu myös rautavaluinen, suurikokoinen rotaryratas, jonka kuitenkin jotkut ilkeävaltaiset yökuljeksijat irrottivat seinästä ja veivät mennessään.

Viipurin klubin perintö

Vanhasta Viipurin klubista ei Töölön Rotaryklubi saanut muuta kuin sattumalta säilyneet ja Viipurista pelastetut Viipurin ja Mikkelin rotaryklubien pöytäliput, Viipurissa 1944 pidetyn klubin vieraskirjan ja ne vähäiset rahavarat, jotka olivat jääneet. Kaikki muu, mitä Viipurin klubi oli omistanut, arkisto ja pikkuesineet, olivat jääneet kotikaupunkiin jo talvisodassa ja sinne tuhoutuneet... Harvinaisuuksiin näiden muutamien muistojen joukossa kuului isokokoinen valokuva, joka esitti smokingpukuisia Viipurin rotareja klubinsa perustavassa kokouksessa 1931.

Viipurilainen perintö Töölön Rotaryklubissa kiinnitti myös klubissa vierailleiden ulkomaisten rotarien huomiota. Rotaryliikkeen historian tapahtumia laajasti muistiin merkinnyt Joseph A. Caulder kirjoitti vierailtuaan Töölön Rotaryklubissa 1950-luvun lopulla: "Ei edes sota saanut näitä rohkeita ihmisiä luopumaan rotarytoiminnasta" (*"Not even war could make these courageous people give up Rotary"*).

Ystävyyttä yli Pohjanlahden

Rotaryliikkeen tunnusmerkkeihin kuuluu turhat muodollisuudet sivuuttava sekä sen yksityisten jäsenten että eri klubien välinen ystävyys. Joissakin tapauksissa tällä veljellisyydellä on erityiset edellytykset kehittyä tavallista lujemmaksi, milloin historiallisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden, milloin jonkin merkitykseltään ulkonaista muotoa syvemmän samanlaisuuden perusteella. Suomen rotaryklubien kannalta on ollut varsin luonnollista, että ystävyysiteiden kansainvälisessä kiinteyttämisessä on katsottu lähinnä läntiseen naapuriimme Ruotsiin.

Kun klubimme valmistautui viettämään charterjuhlaansa syksyllä 1949, oli klubin sihteeri lähettänyt kutsun myös Tukholmaan Kungsholmen–Bromman Rotaryklubille, koska se oli kuten omammekin pääkaupunkinsa järjestyksessä toiseksi perustettu klubi, vieläpä kotikaupunkinsa länsialueelle kuten Töölökin. 29.9.1949 pidetyssä klubimme kokouksessa merkittiin pöytäkirjaan ilmoitus, että Kungsholmen–Bromman klubi oli kiittänyt kutsusta ja samalla liittänyt onnitteluunsa ehdotuksen, että tunnusteltaisiin lähemmän yhteydenpidon aikaansaamista klubiemme välille. Ivar Öhman oli klubin sihteerinä heti innostunut ajatukseen tällaisesta yhteydestä, ja hän oli Pohjanlahden länsipuolella se mies, jonka innostus ja impulsiivisuus johtivat aloitteen aktiiviseen alkuun.

Jo tammikuussa 1950 saapui Tukholmasta kirje, jossa klubimme lausuttiin tervetulleeksi vierailulle Tukholmaan. Kevääksi suunniteltu matka oli kuitenkin siirrettävä kesään.

Vierailumatkalla vaihdettiin klubien lippuja ja sille osallistuivat Brotherus, Fält, Haaksi, Haavisto, Halinen, Heitto, Jansson, Kiikka, Kivi-Koskinen, von Koskull, Lehtonen, Lindblom, Martiala, van der Pahlen, Palmberg, Tuurna ja Wickström. Vastaanotto oli sydämellinen ja

ohjelma runsas, tunnelma koko vierailun ajan mitä kiintein ja riemullisin.

Vuotta myöhemmin saapuivat Bromman edustajat 31.8. vastavierailulle, ei tosin aivan yhtä mieslukuisana joukkona kuin omamme oli. Heille esitettiin Helsinkiä, Tuusulaa ja Hämeenlinnaa. Vieraat lahjoittivat Töölön klubille mitä upeimman laivakellon tukevine jalustoineen, ja siitä lähtien ovat tämän heleä-ääniset läppäykset merkinneet Töölön klubikokousten alkua ja loppumerkkiä. Tukholmalaiset olivat vierailuunsa mitä tyytyväisimpiä alkaen jo ennen lähtöään hautoa revanssia.

Yhteydenpito jatkui molemminpuolisen mielenkiinnon ja jalon vieraanvaraisuuskilpailun innoittamana. "Mielestämme tällainen kansainvälinen ystävyysuhde on erinomaisen arvokas, ja sitä on vaalittava kaikella mahdollisella huolella ja rakkaudella," todettiin syksyllä 1953 klubimme kansainvälisen palvelun toimikunnan toimintasuunnitelmassa. Syyskuun 25.–26. päivänä suuntautuikin jälleen Töölön klubin edustuskelpoinen joukkue Tukholmaan jäseninään tällä kertaa Borg, Fält, Haaksi, Halinen, Heitto, Helin, Antti ja Osmo Kiikka. Tukholman klubin kauniissa kokoontumispaikassa Piperska Murenin suojissa elettiin jälleen rotary-ystävyyden haltioituneissa tunnelmissa, joiden ilmaisuna veli Halinen ojensi isäntäklubille muistolahjaksi Tapio Wirkkalan sommitteleman hopeapaketin. Paljon oli tälläkin kerralla ehdittävä tiukan ja tiiviin ohjelman toteuttamisessa. Siihen sisältyi vierailuja Tukholman jättiläismaitobaarissa eli Mjölkcenralissa, jonka johtaja oli isäntäklubin edellinen presidentti, Skansenilla sekä Uppsalan loisteliaassa Skoklosterissa.

Tämän jälkeen vierailujen tiheys hieman harveni, mutta yhteys ja yhteenkuuluvuuden tunto säilyivät pitkään. Molemmin puolin saatiin arvokkaita kokemuksia ja ennen kaikkea luotettavia ystäviä, joiden pariin oli mukava palata sekä innostuneena että kiitollisena rotarytyön tarjoamista elämyksistä.

Stockholms Västra Rotaryklubin viettäessä kevättalvella 1959 kymmenvuotisjuhlaansa presidentti Aimo Turunen rouvineen osallistui juhlallisuuksiin klubimme edustajana ja onnitteli veljesklubia ojentamalla sille upean, rotarymerkein somistetun suomalaisen lasimaljan.

Yhdeksän lähikuvaa – Töölön Rotaryklubin presidentit 1949–1959

Rotaryklubin presidentin keskeinen ja hallitseva asema klubin muodostamassa toveripiirissä, sen kokouksissa ja toimintamuodoissa tarjoaa kiitollisen tilaisuuden kunkin asianomaisen persoonallisuuden ja korostuvien erikoispiirteiden tarkasteluun. Töölön klubissa on aina uuden toimikauden presidenttiä valittaessa helposti pannut merkille tiukan vaatimuksellisuuden tähän luottamustehtävään korotettavalle rotarylle. Ei ole tyydytty siihen, että tuleva presidentti on "mukava mies", häneltä on odotettu myös täsmällistä ja syvällistä rotarytietoutta, kykyä johtaa klubia sekä sen omaksumien perinteiden että

rotaryhengen mukaisessa, joustavassa, värikkäässä muodossa, valpasta vaarinottoa kulloinkin ajankohtaisista vivahteista rotarymaailmassa ja niiden soveltuvuudesta omaan klubiin. Ensimmäisen kymmenvuotiskauden presidenteistä on koostunut seuraavanlainen karakteristiikka historiikin toimittajalta Eino Parikalta.

Juho Kivi-Koskinen (1949–1950) astui Viipurin Rotaryklubin piiriin aikana, joka oli mitä poikkeuksellisin eikä voinut antaa oikeaa kuvaa rotarytyön mahdollisuuksista. Juristina hänellä katsottiin olevan parhaat edellytykset ottaa vasta perustetun Töölön klubin ensimmäinen johtotehtävä vastaan. Täsmälliseen ajatusilmaisuun pyrkien, pateettista lennokkuutta välttämällä veli Juho seisojien luottamusta herättävänä, varmana ja vakaana. Hän loi eräitä muotoja toimintaan, joita on sittemmin jatkettu. Hän oli solidi ja jyrkän, mutta samalla herkkä aatteellisuudelle ja sen arvoille.

Valter Brotherus (1950–1951) edusti presidenttinä kokemusten kypsyttämisen elämän tervettä idealismia. Brotheruksen aikana toteutui mm. yhteistoiminnan aikaansaaminen Tukholman veljesklubin kanssa. Brotherus toi aina esille suomalaisen selkeän näkemyksen rotaryn velvoituksista, kehotti jatkuvaan itsetutkisteluun ja henkiseen punnintaan. Hän oli kiintynyt ymmärtääksemme oikealla tavalla Rotaryn henkiseen maailmaan ja osasi sitä tulkita meille muillekin.

Harald Fältin (1951–1952) astuessa presidentin paikalle vanhan Viipurin aika palautui kerran vielä valokeilaan. Harald Fält loi raikkaalla huumorillaan esille rätöisän viipurilaisen psyyken. Hänen esiintymistään pöydän takaa edelsi klubissa aina iloinen odotus, joka yhä edelleenkin on havaittavissa, sillä Harald osaa löytää jonkin keveän huvittavan puolen kulloisestakin asiasta, tarjota hauskan ja älykkään leikkipuheen muodossa jonkin aivan uuden, riemastuttavan piirteen. Eleganttilla tavalla hän ohjasi nuorta klubia, värikkäästi ja suvereenisti.

Arvi Halisen (1953–1954) presidenttikauteen liittyy Töölön klubin nuoremman polven voitokas esittäytyminen. Veli Arvi oli kouliutunut parissa vuodessa pienemmistä tehtävistä suurten mittojen puheenjohtajaksi, joka löysi aina nasevan ilmaisun asioille, viljeli huumoria runsaasti ja samalla notkeasti ja hoiteli taitavasti klubia, jonka saavutukset ja taso herättivät kunnioitusta lukuisissa vieraisissa. Arvin aikana läsnäoloprosentit olivat kunnioitettavan korkeita, ja tällä seikalla on oma todistusvoimansa osoittamaan Arvin nauttimaa arvontaa.

Pentti Aarnio (1954–1955) oli jo sihteerinä ollessaan hauskoilla pöytäkirjoillaan ja kokousselostuksillaan kiinnittänyt katseet ja toiveet itseensä. Hänen huolellisesti ja hyvällä maulla valitsemansa kokousten avauslauseet loistavine ajatuksineen muistetaan vieläkin. Pentti Aarnio kasvatti klubia vastuunalaisuuteen ja velvollisuudentuntoon. Hän oli oraattori kuten edeltäjänsäkin, todellinen rotary sormenpäitään myöten, klubinsa innostaja.

Kun *Yrjö Järvenkylä* (1955–1956) siirtyi presidentin paikalle, tunnettiin hänet jo ennakolta

sattuvasanaanaisena sihteerinä, jonka laatimat pöytäkirjat muodostivat erään hauskimman osan klubin kokousohjelmista. Nuo pöytäkirjat välähtelevät kuin hänen silmälasinsa pikaisesti oivallettujen humoristisia ”poängejä”. Presidenttinä Yrjö kehitti kokousten menon saumattomaksi kokonaisuudeksi kartuttaen klubitovereidensa rotarytietämystä sekä kaskuin että asiapiirtein. Hänen viipurilaisuutensa on epäilemättä eräs selitys tähän luistavaan ja loistavaan tyyliin.

Huugo Ranisen (1956–1957) astuessa presidentiksi klubi sai ensimmäisen akateemisen johtajahahmon. Veli Huugo taritsi valoisa hymy suupielissä meille mitä erilaisinta tietoa historian ja yhteiskunnan piiristä kokousten avausesittelyissään. Hän nautti saadessaan olla tämän universaalin henkisen aarteen välittäjänä. Vanhan hyvän kauppiastavan mukaisesti veli Huugo avarsi klubin piirissä elävän toveruuden elämänmyönteiseksi ja virkistäväksi maskuliiniseksi ystävytydeksi.

Jouko Tuomaala (1957–1958) oli hankkinut itselleen rotarykokemusta ahkerammin kuin ainoakaan muu ikätovereistaan. Olihan aikoja, jolloin hän säännöllisesti osallistui sekä Töölön että Helsingin klubin viikkokokouksiin! Organisatoriset lahjat jo omalla ammattialalla ennakoivat hänen presidenttikaudestaan kiinteäotteista työvaihetta klubissamme. Se kategorinen vaatimus, jonka hän asetti itselleen rotaryajatuksen käytäntöön soveltamisena, ei voinut olla vaikuttamatta koko klubiin hänen presidenttikaudellaan. Varman periaatteen mies ja pitäviin perusteluihin nojautuva dialektikko – siinä veli Jouko.

Aimo Turunen (1958–1959) päättää Töölön Rotaryklubin ensimmäisen kymmenvuotiskauden presidenttisarjan taitavana puheenjohtajana, pitkällisen kokemuksen rotaryna, laajan humanistisen sivistyksen luonnehtimana toimenmiehenä. Jäntevä johdonmukaisuus ja looginen järjestys ovat olleet ominaisia kokouksille veli Aimon hallituskautena. On ollut onni klubille, että hänenlaisensa tunnollinen ja sanan hallussaan omaava rotary on saanut olla valmistamassa klubimme kymmenvuotisjuhlintaa. Erityisesti ammatinvalinnanohjauksessa muistamme Aimon toiminnan, sillä siitä muodostui Töölön klubin vankka erikoistymömuoto. Turhaan ei Aimo edustanut yhtä maamme kansallisinta tiedettä, äidinkieltä ja sen viljelyä.

TÖÖLÖN ROTARYKLUBI 1960–1974

Kiertolaiselämä päättyy

Toinen kymmenvuotiskausi alkoi Autotalon ravintola Lidossa 1958. Sen ahtaudesta vapauduttiin, kun Suomalainen Klubi suostui ottamaan klubimme suojaansa 1960. Siellä viihdyttiin hyvin. Tunsimme olevamme kotonamme. Tilaa oli riittävästi ja ravinto maukasta. Vielä vuosien jälkeen palautuvat mieliin ystävällinen kohtelu ja palvelualtis mieli. Emme voineet kuvitella, että joutuisimme jatkamaan kiertokulkuamme. Mutta toisin kävi.

Meistä riippumattomista syistä oli veli Pyssy Turusta pyydettävä vaikuttamaan siihen, että Laulumiesten (tai Laulu-Miesten) ravintola suostuisi varaamaan klubimme torstaikokouksille tyyssijan. Onneksemme asia järjestyi 1961. Saimme heti ensimmäisestä päivästä vahvistuksen väitteelle, että aina käy hyvin kävi kuinka tahansa. Ja meille kävi paremmin kuin hyvin. Klubin jäsenien lisäksi myös vieraittemme suuri joukko on valmis tämän todistamaan.

Ravintolan johdon ja henkilökunnan ansiota on osaksi tietysti se, että jokaisena torstaina saimme iloita runsaslukuisista vierailijoista.

Erikoisen piirteen klubimme kokouksille antoivat presidenttien alkajaissanat. Pentti Aarnio kosketteli aina jotakin päivän tapahtumaa ja sovelsi sen rotaryaatteen kehyksiin. Huugo Raninen muistutti historiallisista merkkitapahtumista. Viljo Vainikainen poimi kuultavaksemme Maria Jotunin mietelmiä ihmiselon ihanuudesta ja kurjuudesta. Toivo Rautavaaran aihe "Tänään kukkii Helsingissä..." sai pääkaupungin lehdistäkin julkisuutta, samoin Olavi Seeven Helsingin historiaan liittyneet esitelmät.

Heidän laillaan ovat heidän edeltäjänsä ja seuraajansa vaalineet klubin rotaryhenkeä kukin omalle itselleen uskollisena rotaryna.

Joulun ja kiirastorstain perinne

Aarre Lauha viritti säännöllisesti mielemme suurten kirkkopyhien tunnelmiin. Kun joulun aluspäivinä kokoonnuttiin puolisojemme kanssa yhteiselle aterialle, veli Aarre kohotti ajatuksemme arjen yläpuolelle hyvällä sanomallaan Suuresta Syntymästä. Hän ei unohtanut muistuttaa meitä omista puutteistamme eikä velvollisuudestamme pyrkiä lähemmäksi ihmisyyttä. Hän oli rohkaiseva, ei lannistava. Hän puhui jokaisen ymmärtämää kieltä, vältti paatosta ja sai sanansa menemään perille. Kiirastorstai oli toinen päivä, jolloin taas oli hänen vuoronsa puhua.

Joululounaan ohjelmaan liittyi myös veli Taneli Kuusiston ja hänen Kyllikkinsä esiintyminen. Niinpä 20.12.1973 Kyllikki lauloi Tanelin säestämänä mm. kuopiolaisen vanhuksen Anni Krögerin herkän luomuksen. Se oli harvinainen, omalaatuinen kokemus, josta olimme

kiitollisia.

Joulun ja kiirastorstain perinteitä vaalitaan edelleen 2000-luvun Töölön Rotaryklubissa.

Maailmanmatkajien terveiset

Niinä aikoina, jolloin veli Leo Noro kiersi maailmaa WHO:n, Maailman terveysjärjestön, tehtävissä, hän palatessaan kotimaahan toi vähintään puoli tusinaa eri maitten rotaryklubien viirejä vastatervehdyksenä jätettyään käyntinsä todistukseksi meidän klubimme viirin. Hänen siirryttyään lääkintöhallituksen pääjohtajaksi seurasi veli Olle Herold hänen jälkiään yhtä tuloksellisesti.

Muutenkin viirien sato oli antoisa. Sen johdosta on ollut pakko luopua kokoussalin seinät täyttävästä näyttävästä viirikokoelmasta ja rajoittaa se yhdeksi kiinnitystauluksi, jossa esitellään viimeksi saadut uutuudet. Klubimme on kuitenkin kaukana Washingtonin viiriluvuista. Siellä ei enää vuosikymmeneen ollut otettu vastaan eikä luovutettu viirejä, vaan vierailijat saivat kookkaan kaksivärisen kortin todistukseksi käynnistään.

Kun veli Urpo Levo toimi presidentti Urho Kekkosen vanhempana adjutanttina klubin tapaamisissa oli tilaisuus kuulla silminnäkijän yksityiskohtaisia selostuksia valtionpäämiehen matkoilta. Niistä jäivät muistiin esimerkiksi Islannin lohijokien kalastusta koskevat säännökset. Mielenkiinto kohdistui tietysti myös saaliiseen niin lohivesiltä kuin Zavidovon villisikametsistä.

Klubin henki ja huumorin kukka

Veljet Carl-Gustaf Palmgren ja Roy Wickström olivat vuosien varrella olleet tukenamme syventämässä rotarytietouttamme. Kummankin aulius oli esimerkillistä tässä suhteessa ja heidän esittämänsä ratkaisut joissakin kiperiltä tuntuissa ongelmissa oikeaan osuvia ja selkeitä. Veli Wickströmin raportit keksijäin maailmasta olivat lyhykäisyydessään mielenkiintoisia ja virkistäviä haarukkapaloja.

Klubin jäsenistö käsitti monipuolisen valikoiman eri alojen miehiä, joiden esitelmät olivat avartavia ja usein huumorilla maustettuja asiallisuuden siitä kärsimättä. Uudet jäsenet olivat samaa maata.

Oli tärkeää, että huumorin kukka ei päässyt kuihtumaan. Sen merkitys ihmissuhteiden lähentäjänä ja kärjistyneiden mielipiteiden lauhduttajana koetaan edelleenkin usein arkielämässä. Se on voittoisa keino rotarienkin päämäärään pyrittäessä. Tuloksena on hyviä ystäviä, vilpitöntä veljeyttä ja vastakohtien tasoittumista. Se on kuumentuvien tunteiden lauhdevettä, avoin ovi sovinnollisuuteen, kovankin tien pehmittäjä, kivisenkin tasoittaja. Tämä oli klubissa hyvin oivallettu ja varmaan myös sen vuoksi sovellettu ulkopuolisiin

tapauksiin.

Yleensä olivat rotaryveljet esitelmässään käsitelleet ajankohtaisia aiheita. Vuoden 1972–1973 presidium, jolloin klubin presidenttinä toimi veli Olle Herold, aloitti teemaesitelmien sarjan. Aiheena olivat saasteet ja ympäristön suojelu. Asiantuntijoina esiintyivät mm. vierailevat veljesklubien jäsenet.

Ajatusta jatkettiin seuraavana toimikautena vuosina 1973–1974, jolloin omat ja vierailijat selvittivät aihetta Ihminen työelämässä.

Kumpikin sarja käsitteli ihmiskeskeisiä kysymyksiä. Niiden arvioitiin olleen ratkaiseva syy siihen, että klubin torstaikokoukset oli miehitetty runsaslukaisesti.

Jo vuonna 1966 kuvernööri Jori Larinkari esitti ajatuksen uuden klubin perustamisesta Töölön klubin pohjoisosaan. Se toteutui joulukuussa 1968, jolloin Luoteis-Helsingin klubi perustettiin. Seuraavan vuoden maaliskuussa uusi klubi sai RI:n hyväksymisen. Töölössä olon 25. juhlavuonna 1974 klubimme oli kummina Munkkiniemen uudelle klubille.

Viiri uudistetaan

Lokakuussa 1972 klubille hyväksyttiin uusi viiri, jossa oli Karjalan väreihin muotoiltu rotariutta sekä Viipuria ja Töölöä symbolisoivat rattaat. Viirin kehittämistä huolehti suunnitteluryhmä Olle Herold, Suomen Messujen pitkäaikainen toimitusjohtaja. Lopullisen silauksen laati taiteilija Urpo Timberg. Heraldikasta antoi myönteisen lausunnon mm. Suomen vaakunan suunnitellut heraldikko Olof Eriksson.

Viirin kääntöpuolella on englanninkielinen selostus:

"After the Second World War Finland had to cede part of Karelia and its capital Viipuri. To keep the traditions of the Viipuri Rotary Club of 1931 alive, its former members founded in Helsinki the Töölö Rotary Club in 1949.

The Rotary Wheel thus symbolically moves simultaneously both the past, the Wheel of Viipuri, and the present, the Wheel of Helsinki."

Kansainväliset yhteydet

Tavallista keskeisemmän sijan on kansainvälinen palvelu saanut yhteyksistä Stockholms Västra Rotaryklubin kanssa vierailuin ja vastavierailuin.

Rotaryklubimme toimi sponsorina Anssi Erkki Ratian opiskellessa vuoden Tulsan yliopistossa Oklahomassa (USA) 1972–1973. Tapaus ei sinänsä ole ainutkertainen. Klubi on menneiden vuosien varrella monesti, joskaan ei lukemattomia kertoja, ollut stipendiaattien kustantajana.

Klubiveljemme Matti Mäkelä johti keväällä 1973 Amerikkaan suuntautuneen kuusihenkisen ryhmän matkan. Vierailu tapahtui sikäläisen piirin 595 toimesta. Amerikkalainen vastavierailu hoidettiin oman piirimme rotaryklubien tukemana keväällä 1974.

Ensimmäinen kunniajäsen Arno Tuurna

Klubin kunniajäseneksi valittiin Arno Tuurna (1894–1976), joka vuonna 1931 oli perustamassa Viipurin Rotaryklubia, jonka presidenttinä hän toimi vuosina 1931–1932, 1934–1935 sekä 1944, ja vuonna 1949 Töölön klubia Viipurin Rotaryklubin työn jatkajaksi. *Rotary Foundation* myönsi Arno Tuurnalle *Paul Harris Sustaining member* -jäsenyyden, ja Töölön klubin 25-vuotisjuhlan yksi kohokohta oli hetki, jolloin Arvo Tuurna sai *Rotary Internationalin Paul Harris Fellow*-kunniakirjan ja mitalin.

Arno Tuurna oli uskollisista uskollisin rotary. Näimme hänet säännöllisesti mukana kokouksissamme. Hän oli muistutus rotaryaatteen kestävästä veljeydestä. Sitä henkii voimakkaasti hänen Töölön rotareille kirjoittamansa laulu. Siinä oli hänen sydämensä ja sielunsa, kaartin upseerin selvä ja kirkas sanonta. Klubimme historiassa hän on esimerkillinen hahmo, koskaan unohtumaton tulisieluinen puhuja ja tekojen mies. Hänellä oli muun ohessa taiteellista kykyä, minkä ansiosta klubi on saanut mm. tunnuslaulunsa. Olemme ylpeitä siitä, että hän oli yksi veljistämme.

Rotary-Annit

Vuodesta 1966 lähtien ainakin puolen vuosikymmenen ajan toimivat Töölön rotarien rouvat järjestäen yhteisiä kokouksia ja retkiä. Toiminta sai aluksi nimen ”Rotary-Annit” käyttäen sanojen välissä yhdysviivaa. Vähitellen sana ”tuttavoitui” normaali-ilmaukseksi rotaryannit, ja vaikka se johto- ja muoto-opillisesti ei täytäkään suomen kielen vaatimuksia, se oli aikanaan hyvä sana, hyvántahtoisesti motivoitunut.

Alku oli hankalahko, koska osa heistä vierasti ravintoloihin järjestettyjä esitelmä ja keskusteluiltoja. Arkailun poistamiseksi siirryttiin Anniperheissä vuoroin tehtyihin vierailuihin. Parhaimmillaan toiminta oli rotaryvuonna 1969–1970, jolloin tehtiin

tutustumiskäyntejä teollisuuslaitoksiin ja kauppahuoneisiin. Sen jälkeen seurasi lamakausi, mutta 1970-luvulla Rotary-Annien toiminta virisi uudelleen.

Töölön Rotaryklubin presidentit 1959–1974

	<i>vuodesta</i>	<i>vuoteen</i>
<i>Leo Noro</i>	<i>1959</i>	<i>1960</i>
<i>Osmo Kiikka</i>	<i>1960</i>	<i>1961</i>
<i>Viljo Vainikainen</i>	<i>1961</i>	<i>1962</i>
<i>Jouko Wartiovaara</i>	<i>1962</i>	<i>1963</i>
<i>Toivo Ailio</i>	<i>1963</i>	<i>1964</i>
<i>Erik Borg</i>	<i>1964</i>	<i>1965</i>
<i>Toivo Rautavaara</i>	<i>1965</i>	<i>1966</i>
<i>Olavi Seeve</i>	<i>1966</i>	<i>1967</i>
<i>Lauri Bremer</i>	<i>1967</i>	<i>1968</i>
<i>Samuli Suomela</i>	<i>1968</i>	<i>1969</i>
<i>Niilo Hentola</i>	<i>1969</i>	<i>1970</i>
<i>Nils Inkovaara</i>	<i>1970</i>	<i>1971</i>
<i>Ole Stoltzenberg</i>	<i>1971</i>	<i>1972</i>
<i>Olle Herold</i>	<i>1972</i>	<i>1973</i>
<i>Carl-Gustaf Gröndahl</i>	<i>1973</i>	<i>1974</i>

Viipurin Rotaryklubin kokoontumisaika Viipurissa, Karjala-lehden ja Karjalan Kirjapaino Oy:n toimitalo, jonka kolmessa ylimmässä kerroksessa toimi hotelli Knut Posse. Hotellin suuri ravintolasali oli ylimmässä kerroksessa.

Kuva Tatu Kosonen, 29.12.2015, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:TVK_4539_-1_-2_-3_-4_-5_tonemapped_-_Copy.jpg.

Töölön Rotaryklubin hallussa oleva alkuperäinen Viipurin klubin rotaryviiri 1930-luvulta. Viiri on kunnostettu 1990-luvulla, ja sitä säilytetään lasivitriinissä. Kuva Ilmari Valovirta.

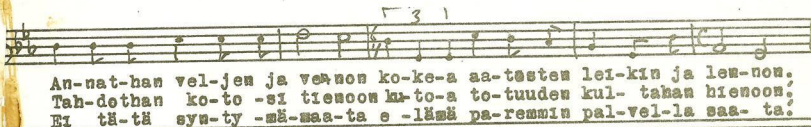
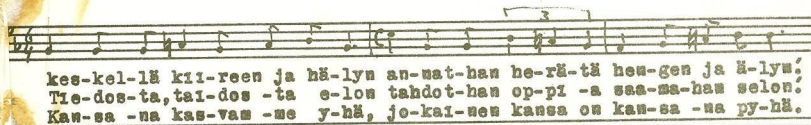
Rotaryklubin Charter-juhla. Alarivissä vasemmalta lukien rouvat Santa Tuomi, Holm, Clement, Becker, Leppo, Jännes, Weckman-Vesihäisi, Sundvall, Thorwall, Meurman ja Krohn. Toisessa rivissä asemakaava-arkkitehti O.-I. Meurman, johtaja Henrik Clement, palopäällikkö Weckman-Vesihäisi, pankinjohtaja Elizur Holm, pankinjohtaja Rolf Becker, professori K. S. Laurila (Helsingin klubista), kaupunginjohtaja Arno Tuurna, insinööri Paul Thorwall (Helsingin klubista), rouva Selin, johtaja Kasimir Lundberg, rouva Tuurna, rouva Palonen, teatterinjohtaja Arvi Tuomi. Ylärivissä johtaja Gunnar Palonen, maisteri Felix Krohn, kapteeni Segersven, varatuomari Arvi Jännes, insinööri Sundvall, kauppaneuvos Nordström (Turun klubista), konsuli Leon Perander, konserttimestari Eero Selin, kauppaneuvos Aleksander Sergejeff, konsuli Peter Starckjohann ja kapteeni J. W. Paulin.

Viipurin Rotaryklubin charterjuhla 1930-luvulla. Kuvalähde: Jaakko Leppo, Viipurilaisia, Kustannusosakeyhtiö Kivi, 1946.

YSTÄVÄLLE

Arno Tuurna

Martti Turunen

J.F.O. 13 a.

Töölön Rotaryklubin yhteislaulun "Ystäväälle" sanat (Arno Tuurna) ja sävel (Martti Turunen).
Kuvälähde Töölön Rotaryklubin arkisto.

Töölön Rotaryklubin 30.5.1949 allekirjoitettu charterkirja, allekirjoittajana Rotary Internationalin silloinen presidentti Angus S. Mitchell (Rotary Club of Melbourne, Australia). – Viipurin Rotaryklubin 1.4.1931 saama alkuperäinen charterkirja on ilmeisesti tuhoutunut klubin muun arkiston mukana talvisodan aikana Viipurissa.

Viipurissa syntynyt arkkitehti ja intendentti Juha Lankinen (1937–2015) puhuu Viipurin ja Töölön Rotaryklubin 80-vuotisjuhlalounaalla Bottalla 17.2.2011...

... ja juhlavieraat kuuntelevat: vasemmalta kunniajäsen, arkkiatri Risto Pelkonen, rouva Kristiina Pelkonen, Olli Siipola, Kyösti Tiainen, Vesa Mäkeläinen ja Heikki Hongisto. Seinällä näkyy pieni osa Töölön klubille vuosikymmenten aikana kokousvierailujen myötä kertyneistä muiden koti- ja ulkomaisten rotaryklubien viireistä. (kuvat Ilmari Valovirta)

Rotary Internationalin presidentin Ray Klinginsmithin (Rotary Club of Kirksville, Missouri, USA) 19.5.2011 allekirjoittama Töölön Rotaryklubin nykyinen charterkirja, jossa on vahvistettu klubin alkuperäinen charterpäivä 1.4.1931. Klubin alkuperäinen charterkirja oli annettu 1. huhtikuuta 1931, Rotary Internationalin presidentin Almon E. Rothin (Rotary Club of Palo Alto, California, USA) toimikaudella.

TÖÖLÖN ROTARYKLUBI 1974–1984

Professorien ja neuvosten klubi

Kun Töölön Rotaryklubi perustettiin vuonna 1949 jatkamaan Viipurin Rotaryklubin toimintaa, jäsenistössä oli aluksi runsaasti entisiä viipurilaisia ja Viipurin rotareja, mm. Harald Fält, Lauri Haaksi, Olavi Haavisto, Antti Kiikka, Juho Kivi-Koskinen, Eino Parikka, Harald Sarkko, Lauri Ståhlhammar, Toivo Tirkkonen, Arno Tuurna, Bruuno Venho ja Roy Wickström, monet heistä erittäin ansioituneita rotareja. Muut charterjäsenet olivat Töölössä toimivia liikemiehiä, virkamiehiä, lääkäreitä ja opettajia. Viipurilaisten runsaus uudessa klubissa ja Viipurin menetyksen läheisyys vaikuttivat, että klubi halusi niin pitkälle kuin mahdollista ylläpitää Viipurin perinteitä.

Vuosien mittaan jäsenistö muuttui. Ensimmäisen 25-vuotiskauden päättyessä oli jäljellä enää kaksi Viipurin klubissa toiminutta jäsentä, kunniajäseneksi valittu Arno Tuurna ja rotarytietouden erinomainen asiantuntija Roy Wickström. Viipurilaissyntyisiä jäseniä kuitenkin oli yhä useita, ja lisäksi oli Viipurissa eri tehtävissä toimineita jäseniä. Viipurilaisuus ja Viipurin perinteet eivät päässeet unohtumaan.

Töölön klubin jäsenistössä tapahtui kuluneena kymmenvuotiskautena kaksi suurta muutosta. Vuonna 1974 perustettiin Munkkiniemen Rotaryklubi, johon Töölön klubista siirtyi viisi jäsentä. Vuonna 1983 sai alkunsa Hesperian Rotaryklubi, johon siirtyi kaikkiaan yhdeksän klubimme jäsentä. Nämä poistumat, jotka uusien klubien syntymisen johdosta olivat pääkaupungin rotarytoiminnalle elvyttäviä tapahtumia, vaativat Töölössä rivien täyttämistä. Tässä suhteessa klubi toimi ripeästi, sillä sen jäsenmäärä nousi 81:stä 83:een toimintavuonna 1983–1984.

Yleisin ammatti, virkanimike tai arvonimi klubin jäsenistössä oli vuonna 1984 professori. Se oli kaikkiaan kymmenellä klubin jäsenellä. Lisäksi tulivat kaksi piispaa, jotka molemmat olivat aikaisemmin toimineet Helsingin yliopiston professoreina, yksi matrikkeliin fil. tohtoriksi merkitty jäsen, joka siirtyi Oulun yliopiston professorin virasta korkeaksi virkamieheksi Helsinkiin. Kaksi professoria oli toiminut ennen eläkevuosiaan pääjohtajina. Molemmat kunniajäsenemme olivat niin ikään toimineet vuosikymmeniä professoreina.

Klubissa oli lisäksi ansioituneita dosentteja, jotka erotti edellisestä ryhmästä pääasiallisesti vain nuoruus. Tästä kuitenkin voitiin todeta, että ”mikäli se katsotaan viaksi, se paranee itsestään”.

Suuren ryhmän klubissa muodostivat tuolloin eri elämäntilojen neuvokset: neljä vuorineuvosta, seitsemän kauppaneuvosta, teollisuusneuvos, maanviljelyneuvos, oikeusneuvos ja sosiaalineuvos. Nuorempaa voimaa edustavat diplomi-insinöörit, varatuomarit, tohtorit, ekonomit, toimitusjohtajat, johtajat, maisterit, pastorit jne.

Rotaryklubin voima on siinä, että klubissa eri alojen henkilöt, vanhemmat ja nuoremmat, toimivat yhdessä, oppivat tuntemaan toisensa ja arvostamaan toistensa työtä, näkemyksiä ja mielipiteitä. Klubin perusrakenteessa ammatillisuus ja yhteiskunnallisuus ovat näin löytäneet toisensa, ja kun rotarytoiminta on kansainvälistä, liike toimii tehokkaasti kansojen lähentämisessä toisiinsa.

Kymmenvuotiskaudella 1974–1984 rotaryliikkeen toiminta sai jatkua ilman ulkoisia häiriöitä. Maa sai kehittyä rauhan oloissa. Sodan vauriot oli alueluovutuksia lukuun ottamatta pystytty korjaamaan. Maan vauraus oli karttunut ja yksityisten ihmisten toimeentuloturvallisuus lisääntynyt. Kansassamme oli vakiintunut käsitys maan vapauden välttämättömyydestä väestön hyvinvoinnille. Tämän käsityksen voi uskoa lujittavan tinkimätöntä maanpuolustustahtoa, vaikka toivommekin, ettei sitä tarvitsisi enää panna käytännössä koetteelle.

Kunniajäsenet

Arno Tuurnan jälkeen klubillemme on valittu neljä kunniajäsentä.

Tammikuussa 1979 Töölön Rotaryklubin kunniajäseneksi kutsuttiin jo Viipurissa klubin jäsenenä ollut arkkitehti ja professori *Otto-livari Meurman* (1890–1994), joka toimi Viipurin kaupungin asemakaava-arkkitehtina vuosina 1918–1937 ja samalla Viipurin kaupungin muinaismuistojen valvojana vuosina 1928–1937. Toisena suurena tehtävänä hänellä oli Teknillisen korkeakoulun asemakaavaopin professorinvirka Viipurin kauden jälkeen. Alansa johtavana asiantuntijana Meurman oli laatimassa paitsi Viipurin myös Kajaanin, Oulun, Joensuun, Kouvolan ja Iisalmen asemakaavoja. Oli luonnollista, että Viipurin perinteitä vaaliva rotaryklubi valitsi Otto-livari Meurmanin kunniajäsenekseen.

Elokuussa 1983 klubin toiseksi kunniajäseneksi kutsuttiin *Arvo Ylppö*, arkkiatri (1887–1992). Kansainvälisesti tunnettu tiedemies ja, maan lääkärikunnan vanhin oli niin ansioitunut henkilö, että hänen kunniajäsenyytensä nimenomaan Töölön klubissa oli mitä vankimmin perusteltu. Töölössä sijaitsivat tuolloin maan tärkeimmät sairaalat, ja Töölö oli arkkiatri Arvo Ylppön asuin- ja toimipaikka.

Töölön Rotaryklubin nykyiset vuonna 1996 nimetyt kunniajäsenet ovat arkkiatri *Risto Pelkonen* (s. 1931) ja professori, säveltäjä *Aulis Sallinen* (s. 1935).

Töölön rotaryklubin presidentit 1974–1984

Matti Mäkelä (1974–1975), jäsenistömme nuorimman polven toimelias ja tarmokas edusmies, jonka joustavaan ja varmaan asiainhoitoon kiintyi klubimme jäsenten huomio jo heti klubiin liityttyään. Hänet on hänen aito rotariutensa nostanut hyvin nopeasti rotaryliikkeen näkyville paikoille. Klubimme presidentiksi hänet valittiin jo 30-vuotiaana hänen ehdittyään kuitenkin olla jo kolme vuotta klubin jäsenenä. Piirimme kuvernöörinä hän oli 1982–1983. Periaatteiden ja vakaumuksen miehenä hänellä on ollut paljon annettavaa rotarytoiminnalle.

Reima Raita (1975–1976), rotaryn sekä periaatteisiin että käytännön toimiin syvästi perehtynyt, rotarypalveluun aina valmis toimenmies. Hänen presidenttikautenaan oli klubin vuositeemana "Ihminen keskipisteenä – Människan i centrum" jota klubin presidentti tähdensi puhumalla usein erittäin syvällisesti elämisen inhimillisistä piirteistä. Samaa tarkoittivat myös vierailukäynnit sairaaloissa ja vammaisten hoitolaitoksissa.

Eero Koski (1976–1977), hiljainen uurastaja, jonka presidenttivuoteen osui sekä klubin toiminnan että koko maamme rotarytyön kannalta tärkeitä tehtäviä: klubimme säännöt uusittiin, käynnistettiin Helsinki Töölön Rotaract-klubin perustaminen, suunniteltiin ja toteutettiin ulkomaisille vieraille annettava kokouskortti ja vietettiin Suomen Rotaryn 50-vuotisjuhlat. ATK-miehen tunnollisuus auttoi Eero Koskea selviytymään monivaiheisesta vuodesta näennäisen vaivattomasti.

Viljo K. Ruoho (1977–1978), huumoria harrastava ja huumorintajuinen presidentti, joka löysi leikille sijaa yllättävistäkin yhteyksistä. Hyväntuulisuus helpottaa elämää. Vuoden kohokohtia oli maamme itsenäisyyden 60-vuotisjuhlan vietto yhdessä muiden klubien kanssa Kalastajatorpalla.

Pentti Väänänen (1978–1979), kantaviipurilaisuuden edustaja, jonka parhaisiin ominaisuuksiin kuuluvat valpas asioiden seuraaminen, kaiken ympärillä tapahtuvan tarkka havaitseminen ja ystävällinen myötäeläminen toveripiirin toiminnoille. Hänen presidenttikauteensa sisältyi kaksi viipurilaisuuteen liittyvää tapausta: kunnianosoitus kunniajäsenemme Arno Tuurnan haudalla ja Paul Harris- mitalin luovutus Viipurin perinteitä vaalineelle ja rotariuteen vihkiytyneelle Roy Wickströmille. Toiminnan vilkkautta lisäsi valmistautuminen rotaryn 75-vuotisjuhlan viettoon kuvernööri Hixénin ohjeiden ja toiveiden mukaan.

Viljo Kuuskoski (1979–1980), työtään ja vaivannäköään säästämättä tosi rotary, joka vaativista virka ja työtehtävistään huolimatta on aina ollut valmis mitä erilaisimpiin palvelutehtäviin. Hänen kokousten johtamistapansa oli miellyttävän myönteinen, mutta samalla määrätietoisesti selkeä. Helsingin lukiolaisille järjestetyn ammatin- ja uranvalintaohjauksen vakuuttavuutta oli omiaan lisäämään ammattikasvatustahallituksen

pääjohtajan henkilökohtaisesti ohjaama työ. Yhteiskuntapalvelun miellyttävänä työmuotona oli Taivallahden seurakunnan vanhusten muistaminen.

Jarl Lund (1980–1981), aloitteellinen, tehtävänsä vakaasti suorittanut rotary, jonka presidenttikausi osui vuoteen, jolloin rotaryn maailmanpresidenttinä oli suomalainen Rolf Klärich. Vuoden teema oli kiteytetty tunnuslauseeseen "Take time to serve – Anna ajastasi palvelemiseen", ja Jarl Lund presidenttinä omaksui täysimääräisesti tämän periaatteen. Maailmanpresidenttiä erityisen lähellä olivat sotainvalidit ja vammaiset, ja vuoden aikana Töölön Rotaryklubi suuntasi toimintaansa noiden ryhmien hyväksi. Jarl Lund sai siinä erityisesti apua Heikki Arantolalta ja Lars Holstilta. Töölön liikenneasioissa klubi teki esityksen kaupunkisuunnittelutoimikunnalle, ettei Arkadiankadun raitiolinjaa muutettaisi nykyiseltä paikaltaan, kuten oli ehdotettu.

Pentti Rainio (1981–1982), tekniikan mies, dipl. insinööri ja johtaja, jolla Töölön klubiin tullessaan oli kymmenen vuoden rotarykokemus, ensin Euran klubissa ja sen jälkeen Forssassa. Tämä kokemus näkyi hänen johtamistavassaan, selkeässä tehtävien jaossa ja tavoitteiden toteuttamisessa.

Martti Rönkkö (1982–1983), toimissansa tarkka rotary, joka koulunsa rehtorina on tottunut isälliseen huolehtivuuteen omaan elämänpiiriinsä kuuluvista. Klubin johto hänen käsissään oli varmaa, luottamusta herättävää ja vakuuttavaa. Hänen toiminnalleen oli tunnusomaista hyväntuulinen myötäeläminen klubin tapahtumissa, selkeät kannanotot ja aina osuva sanankäyttö.

Pekka Kuuskoski (1983–1984), toisen polven rotary samalla tavoin kuin Eero Koski ja myös toisen polven rotarypresidentti, taitava ja joustava mies, joka osaa pitää asiat järjestyksessä. Klubimme pitkässä presidenttien sarjassa hän on varmistanut paikkansa oman tekniikan alansa ammattimiehenä kansainvälisten suhteiden tuntijana ja rotarytietouden osaajana. Seuraavalle klubin kymmenvuotiskaudelle hän jättää hyvät lähtökohdat.

Klubin toimintaa 1970- ja 1980-luvulla

Klubin toiminta osoitti, että kokouksissa ja muissa yhteisissä tilaisuuksissa käyminen koettiin viihtyisäksi. Rotaryn sääntömääräiseksi velvollisuudeksi asetettua 60-prosenttista läsnäoloa pyrittiin tarkoin noudattamaan jopa niin, että vähimmäistavoite ylitettiin 20–25-prosenttisesti.

Vielä paremman todistuksen kuin läsnäoloprosentti antavat rotaryklubissa viihtymisestä jäsenten palveluvuodet. On runsaasti esimerkkejä siitä, että kerran rotaryksi kutsuttu on vuodesta vuoteen ja vuosikymmenestä toiseen pysynyt rotaryna, jos vain olosuhteet sen ovat sallineet.

Rotaryssa vallitseva periaate, että poissaolon voi korvata toisissa klubeissa vierailemalla, on omiaan lähentämään rotareja toisiinsa ja samalla myös avartamaan rotaryliikkeen tuntemusta. Ulkomaisten rotarien käynnit meidän klubissamme ja klubimme jäsenten vierailut ulkomaisissa klubeissa ovat tuoneet virkistävää vaihtelua ja uusia kokemuksia. Samalla läsnäolovelvollisuuden täyttäminen kävi helpommaksi.

Monet klubimme jäsenet olivat ennen Töölön klubiin tuloaan toimineet jo jossakin muussa klubissa, eräät useassakin, ja niin heille oli kertynyt rotaryvuosia jopa enemmän kuin oli kulunut aikaa klubin toiminnan käynnistämisestä uudelleen Töölössä.

Palveluvuosiltaan vanhin jäsenemme oli Toivo Rautavaara, joka jo 24-vuotiaana oli kutsuttu Turun klubin jäseneksi. Rotaryna hän oli 1980-luvun puoliväliin mennessä ollut peräti 51 vuotta. Seuraavina olivat Veikko Laine ja Jaakko Lehmus, joille kummallekin oli kertynyt 39 rotaryvuotta. Heistä vain kahden vuoden päähän jäivät Aulis Kauppinen, Yrjö Lehtonen ja Väinö Pekkala, Aimo Turusella oli 36 rotaryvuotta, John Backströmillä, Osmo Kiikalla, Ensio Martialalla ja Huugo Ranisella 35, Lauri Bremerillä ja Jouko Ignatiuksella 34 ja yli kolme vuosikymmentä ylittäneitä olivat lisäksi Erik Borg, Carl-Gustaf Gröndahl, Olle Herold, Martti Hovi, Taneli Kuusisto, Viljo Kuuskoski, Gunnar Laatio, Aarre Lauha, Jaakko Ruutu, Jouko Tuomaala, Armas Tasa ja Jouko Vartiovaara. Hyvin lähelle tulivat myös Martti Rikala ja Samuli Suomela.

Luettelo pitkistä palveluvuosista oli klubille kunniaksi, sillä vapaaehtoiseen harrastukseen perustuva järjestö, jonka tärkein toimintaperiaate on omaa etua tavoittelematon pyyteetön palvelu, tunnettiin omaksi ja kotoiseksi.

Vuosikertomukset osoittivat, että joka kolmas klubimme jäsen oli 1980-luvun puolivälissä läsnäololtaan sataprosenttinen rotary. Myös läsnäolosta vapautetuista on vuosittain pari jäsentämme ollut mukana sataprosenttisten joukossa.

Rotaryliikkeessä on arvostettu erityisesti niitä, jotka ovat toimineet piirinsä kuvernööreinä ja siinä tehtävässään ohjanneet piirin toimintaa ja osallistuneet monin eri tavoin myös koko maan rotarytyöhön, vieläpä järjestön kansainvälisiin pyrkimyksiin. Entisiä kuvernöörejä on Töölön klubissa ollut useita: nykyisen rotarypiiri 1420:n kuvernööreinä ovat Töölön klubista toimineet Eino Parikka (1955–1956), Arvi Halinen (1960–1961), Olavi Seeve (1968–1969), Carl Gustaf Palmgren (1972–1973), Veikko Laine (1974–1975; siirtyi Heinolan klubiin), Matti Mäkelä (1982–1983), Jarl Lund (1996–1997), Matti Vuorio (1997–1998) ja Helsinki-Finlandia Hall -klubia tuolloin edustanut Töölön klubin pitkäaikainen jäsen Henri J. Vartiainen (1998–1999). Lisäksi Martti Rikala toimi piirin 1430 kuvernöörinä 1963–1964 ja Lennart Gripenberg piirin 1410 kuvernöörinä 1993–1994.

Kansainvälisen rotaryliikkeen merkittävimpiä aikaansaannoksia oli Rotarysäätiön luominen. Kukin rotaryklubi toi siihen oman panoksensa maksamalla määrätyn perusosuuden.

Perusosuuden kokonaan suoritettuaan klubi oli säätiön sataprosenttinen osakas, ja Töölön klubin panos Rotarysäätiöön on siitä myöhemmin moninkertaistunut. Säätiön Suomessa tapahtuvan toiminnan puheenjohtajana oli pitkään klubimme jäsen Reima Raita.

Klubin periaatteisiin kuuluu, että eri tehtävien hoitajat vuosittain vaihtuvat. Töölön klubin kaltaiselle yhteisölle, jonka jäsenistö koostuu eri alojen korkealuokkaisista asiantuntijoista, tämä periaate on soveltunut erittäin hyvin. Uudet, tuoreet voimat joutuvat edelleen varsin pian klubin hoitamaan klubin toimihenkilöiden tehtäviä. Toisaalta esim. 2. sihteerin siirtyminen 1:seksi ja 2. varapresidentin siirtyminen 1:seksi kouluttaa rotaryjäsentä yhä vaativampiin tehtäviin, ja siksi tuollainen eteneminen klubin piirissä on paikallaan.

Vuosikertomukset osoittivat kuitenkin myös sen, että joskus jokin tehtävä on vuodesta vuoteen uskottu samalle henkilölle. Niilo Hallman oli pitkäaikainen nuorisoasiainhoitaja, Viljo Kuuskoski uran ja ammatinvalinnan organisaattori jne.

Rotarylippu ja klubien viirit

Keltavalkoinen rotarylippu kohotetaan ravintolan ovisalkoon kokousten ja muiden yhdessäolotilaisuuksien ajaksi merkiksi siitä, että nuo päivän hetket on omistettu rotaryn toiminnalle.

Eri klubien yhteenkuuluvuus on rotaryliikkeessä turvattu vierailukäyntien ja yhteisten tilaisuuksien lisäksi klubiviirien vaihdolla. Viipurin klubin perintönä Töölön klubi sai vain sattumalta säästyneet kaksi lippua, Viipurin ja Mikkelin klubien liput. Tästä alusta Töölön Rotaryklubin viirien määrä nousi jo ensimmäisen kymmenvuotiskauden aikana noin sataan lippuun, ja vuosittain se on jatkuvasti kasvanut sekä koti- että ulkomaisilla lipuilla. Niitä oli jo kauan ollut niin paljon, että niiden pöydällä pitämisestä luovuttiin. Aluksi käytettiin seinäkangasripustusta, mutta 2000-luvulla klubin laajasta viirikokoelmasta on joskus yksittäisiin juhlatilaisuuksiin koottu erityinen "näyttely".

Kokousesitelmät

Kun klubin jäsenistö koostuu alojensa asiantuntijoista, jotka vielä ovat tottuneita sanankäyttäjiä, esitelmät ovat mielenkiintoista kuultavaa. Niiden luku näyttää vuosikertomusten mukaan olleen sama kuin vuotuisten klubikokousten määrä, 52 tai 51. Kesällä niiden pitämistä ei aluksi pidetty tarpeellisena, mutta sittemmin myös kesäkuukausina alettiin järjestää viikkokokouksia. Vaikka yksittäisten esitelmien poimiminen kymmenvuotiskauden esitysten luettelosta onkin vaikeaa, muutaman mieliin jäänyt aihe kannattaa mainita: kun Pelastusarmeijan kenraali puhuu kolmimiljoonaisesta organisaatiostaan tai Suomen olympiajoukkueen ylijohtaja olympialaiskuulumisista,

kuuntelijalle jää hyvin vähän lisättävää. Klubimme koostumus antoi takeen esitelmätoiminnan tasosta.

Joskus korkeatasoiset esitelmät synnyttivät myös kokouksia pidentänyttä keskustelua. Viipurin vuosista lähtien klubin jäsenenä ollut Roy Wickström lahjoitti vuonna 1980 klubille tiimalasin, jotta puheenvuorojen pituuden valvonta lounaskokouksissa sujuisi aikaisempaa helpommin.

Ammatinvalinnan ohjaus

Helsingin alueen ylioppilaskokelaille Töölön Rotaryklubi järjesti uran- ja ammatinvalinnan ohjaustilaisuuksia lähes viiden vuosikymmenen ajan. Tämä työmuoto sai maassamme alkunsa jo 1940-luvulla ennen Töölön klubin toiminnan aloittamista. Helsingissä se lähti liikkeelle Töölön klubista 1950-luvun alkuvuosina, mutta sittemmin siinä oli mukana myös muita klubeja. Vuosikertomuksissa mainittiin mm. Kampin, Eiran, Munkkiniemen ja Lauttasaaren klubit. Joitakin tilaisuuksia Lauttasaaren klubi järjesti yksinäänkin. Klubit saivat apua myös yksityisiltä ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Kaupungin ammatinvalintatoimisto tarjosi apuaan, ja aivan erityisesti se oli tarpeen tiedotustoiminnassa. Kun yhden illan ohjelmassa oli enintään kolme alustusta, joiden pohjalta käytiin keskustelua, ja eri ammatti- ja virka-aloja oli runsaasti, tilaisuudet muodostuivat välillä melko pitkiksi. Kävijöiden määrä niissä ylitti vuosittain parhaimmillaan tuhat osanottajaa.

Tilaisuuksien järjestäjinä ja toiminnan ohjaajina olivat 1970–1980-luvulla mm. rotaryveljet Martti Rönkkö ja Viljo Kuuskoski, joiden asiantuntemus ja hyvä järjestelykyky keräsivät runsaasti kiitosta.

Vammaisprojekti

Klubimme on aina omalta osaltaan pyrkinyt olemaan mukana vammaisten hyväksi tehtävässä työssä, ja sitä varten Munkkiniemen ja Töölön klubeilla on ollut yhteinen vammaisprojekti. Seppo Soratie ja Erkki Mänttari, aikaisemmat Töölön klubin jäsenet, jotka Munkkiniemen klubin perustamisvaiheessa siirtyivät sinne, laativat vuonna 1977 esittelylehtisen "Onko sinun mielestäsi vammaisella ihmisellä oikeus työhön?" He myös valmistsivat kuuden heijastinkalvon täydentämän esitelmäaineiston, joka kuvernööri Erkki Aaltion aikana lähetettiin piirin kaikille klubeille.

Vammaistyötä jatkettiin klubissa myöhemminkin, mutta tuloksia heikensivät välillä työllisyystilanteen ongelmat.

Rotary-Anneista avec-tilaisuuksiin

Koko kymmenvuotiskauden 1974–1984 oli klubin vuosikertomuksissa yhtenä kohtana Rotary-Annit, ja sittemmin tilaisuudet, joissa myös puoliset ovat olleet mukana, ovat vakiintuneet osaksi klubin säännönmukaista toimintaa. Avec-tilaisuudet ovat yleensä olleet tavallista juhlavampia tapahtumia, ja perinteiseksi yhteistilaisuudeksi on vakiintunut joululounas. Joululounaan perinteisenä puhujana oli piispa Aarre Lauha, ja musiikista huolehtivat Kyllikki ja Taneli Kuusisto. 2000-luvulla joululounaan puhujina ovat olleet kunniajäsen, arkkiatri Risto Pelkonen sekä klubin pappisjäsenet veli Matti Mäkelä ja sisar Arja Launis. Muita yhteisiä tilaisuuksia ovat olleet kesäretket sekä tutustumiskäynnit teollisuus- ja liikelaitoksissa, sairaaloissa, oppilaitoksissa, teattereissa ja näyttelyissä. Yhteisten tilaisuuksien määrä vaihteli vuosittain. Yleensä se oli 4–6.

Rotaract-klubi ja ruotsalainen ystävyysklubi Stockholms Västra

Helsinki Töölön Rotaract-klubi perustettiin Viljo K. Ruohon presidenttikaudella 1977–1978, vaikka alkutoimenpiteitä oli suoritettu jo aikaisemminkin. Charterkirjansa tämä nuorten klubi sai 21. huhtikuuta 1978 piirikuvernööri Erkki Aaltion kädestä. Klubi toimi alkuun vilkkaasti. Sen jäseniä kävi vierailemassa klubissamme, ja klubimme oli auttamassa sitä mm. tutustumis- ja vierailukäyntien järjestämisessä liike- ja teollisuuslaitoksiin. Rotaract-klubin presidentti ja sihteeri osallistuivat klubineuvotteluihin kuvernöörien vieraillessa klubissamme. Nuoret olivat niin ikään mukana uran ja ammatinvalintatilaisuuksien järjestämisessä.

Yhteydet ruotsalaiseen ystävyysklubiimme olivat kenties vilkkaimmillaan klubimme perustamisen jälkeisinä vuosina. Tehtiin molemminpuolisia vierailuja ja solmittiin ystävyysseiteitä. Eräät yksityiset jäsenemme joilla on muitakin yhteyksiä Ruotsiin, vierailivat Stockholms Västrassa ja vaihtoivat tervehdyksiä. Ahkerin jäsenemme Tukholma-yhteyden vaalimisessa oli Roy Wickström.

TÖÖLÖN ROTARYKLUBI 1984–1999

Laulumiehistä Bottalle

Töölön Rotaryklubi joutui ensin 1980-luvun lopulla tilapäisesti luopumaan Laulumiehistä, kun huoneisto joutui remonttiin. Seitsemäksi viikoksi ilmoitettua evakkoa varten tilan löytyminen ei ollut itsestään selvää. Pidemmäksi ajaksi olisi tila ehkä löytynyt, ja erityisen vaikeaksi asian teki sen, että evakkopaikka piti löytää vain muutaman viikon varoituksella.

Juuri valmistunut Runeberginkadun Radisson SAS sanoi kylmästi ”ei kiitos” – rotaryt eivät heitä kiinnostaneet. Alueelta olisi löytynyt pari perinteellistä ravintolaa, joissa olisi ollut riittävän suuri sali: VPK:n ravintola Albertinkadulta sekä Vanha Maestro Fredrikinkadulla. Edellisen sijainti oli huono ja jälkimmäinen katsottiin sopimattomaksi, koska se toi mieleen naistentanssit.

Väliaikaiseksi kokouspaikaksi valittiin sitten ravintola Piekka, monin eri nimin esiintynyt ruokapaikka Mannerheimintien ja Sibeliuksenkadun kulmassa. Paikan ruoka oli hyvää, mutta kokoustilana ravintola toimi huonosti, sillä sen sali ei ollut yhtenäinen. Mutta onneksi evakko aika kesti vain kahdeksan viikkoa. Mutta emme sen jälkeen voineet jatkaa pitkään Laulumiehissäkään. Ravintola lopetti oman keittiön ja ruoka tuotiin astioissa jostain keskuskeittiöstä. Kun tarjoilu muutti takkuiseksi eikä ruoan laatukaan enää oikein tyydyttänyt, ryhdyttiin katselemaan vaihtoehtoja.

Moni taisi jäädä Laulumiehistä lähdön jälkeen kaipaamaan ainakin yhtä asiaa, paikan erikoisjälkiruokaa, jonka jotkut paikkaajat väittivät jopa tuovan heidät vieraaksemme. Tuo Laulumiehen erikoinen oli voileipälaatikko: pullanviipaleista ja hillosta uunissa paistettu vuoka, joka nautittiin mehukeiton kera. Se oli yhtä herkullista kuin epäterveellistä ja tuppasi usein loppumaan. Jotkut veljet kutsuivat ruokalajia köyhiksi ritareiksi, joita kyllä niitäkin aina joskus oli tarjolla.

Uutta kokouspaikkaa hakenut iskuryhmä teki töitä ja uusi paikka löytyikin. Niin päädyttiin Ostrobothnialle syksyllä 1994. Suomen kolmanneksi vanhimman eli Viipurin klubin perinteitä jatkavalle Töölön klubille paikka on mitä sopivin. Lars Gabriel von Haartmanin ja muiden kouluhistoriasta tuttujen muotokuvien rivi presidentin takana seinällä antoi sopivan historiallisen perspektiivin. Viipurin klubin perinteitä ylläpitävälle klubille evakosta tuntui välillä tulevan elämäntapa. Rotaryvuoden 1998–1999 päätteeksi jouduimme taas liikekannalle, kun Bottan parketti piti höylätä. Väistötila löytyi nyt ydinkeskustasta, Royal Cotton Clubista, jossa kokoontui kaksi muutakin klubia, nimittäin Helsinki ja Eira. Paikan nimi oli outo, mutta kun veljille kerrottiin, että se löytyy samasta rapusta kuin aikanaan Royalin juhlakerros, ei kenelläkään ollut enää lisää kysymyksiä.

Elokuussa Töölön klubi on jo pitkään pitänyt yhteiskokouksia Kampin Rotaryklubin kanssa.

Kamppi turvautui Töölön jouduttuaan kodittomaksi milloin kokouspaikkansa kesäksi sulkemisen tai remontin takia, ja sittemmin yhteiskokoukset ovat muodostuneet vakiintuneeksi tavaksi elokuun viikkokokousten osalta. Järjestely on ollut oivallinen: on mukavaa, kun lomakauden muuten puolityhjäksi jäänyt sali onkin lähes täynnä. Ja oma etunsa on myös se, ettei presidentin tehtävän hoitamiselle tule ongelmia: kokoukset hoidetaan vuoroviikoin ja presidentin tehtävistä vastaa aina joku ei lomalla olevista presidenteistä tai heidän varamiehistään.

Viikkokokousten ohella klubin toimintamuotoja olivat mm. takkaillat eli muualla kuin tavanomaisessa kokouspaikassa iltaisin järjestetyt teemaillat. Takkailtoja järjestettiin esimerkiksi toimintavuonna 1984–1985 kahdeksan kappaletta, niistä suurin osa rotaryveljien kodeissa. Lisäksi klubin omaan toimintaan liittyviä asioita käsiteltiin klubineuvotteluissa, joita vuonna 1984–1985 pidettiin kolme kertaa. Muiden rotaryklubien kanssa järjestettiin nk. *intercity*-tapaamisia, joita 1984–1985 oli kolme kappaletta. Lisäksi Töölön klubin edustajia osallistui kutsuvieraina muiden rotaryklubien juhlatilaisuuksiin.

Klubin järjestämiin tapahtumiin kuuluivat myös teatteri- ja konserttievailut (avec) sekä työpaikkakäynnit jäsenten työpaikoilla. Virallisia kokouksia olivat viikkokokousten ohella tilinpäätöskokous ja vaalikokous syyskaudella sekä ennen seuraavan rotaryvuoden alkua pidetty talousarviokokous. 2010-luvulla siirryttiin klubin rekisteröinnin yhteydessä sääntömääräisiin syys- ja kevätkokouksiin. Takkaillat, yrityskäynnit, teatteri- ja konserttievailut sekä yhteistapaamiset muiden rotaryklubien kanssa ovat edelleen 2000-luvulla jatkuvia toimintamuotoja.

1990-luvun alkuun saakka Töölön Rotaryklubi järjesti myös erillisen vuosijuhlan, jota ei kuitenkaan aina pidetty klubin charterpäivän yhteydessä (kuten Viipurin aikana ainakin joinakin vuosina oli tapana), vaan vuosijuhla saattoi olla esimerkiksi vuodenvaihteessa. Sen järjestämisestä kuitenkin luovuttiin, kun juhlavasta joululounaasta vähitellen oli kehittynyt klubin jäsenten ja heidän puolisoitensa yhteinen juhlatilaisuus.

Lauluperinne jatkuu

Vieraat edelleen joskus hämmästyvät, kun kokous Töölön Rotaryklubissa alkaa. Yhteislaulu ei ole mikään yleinen tapa eikä varsinkaan lounasaikaan. Mutta toki laulun suhteenkin on syytä pysyä kohtuudessa. Pääsääntöisesti yksi säkeistö riittää. Laulutraditio tulee Viipurin ajoilta, mistä muistona on Arno Tuurnan tekemä laulu Ystävälle. Töölön klubiin perinteen vakiinnutti Taneli Kuusisto. 1980- ja 1990-luvulla laulun johtaminen oli Tauno Lehtihalmeksen ja Tapani Valtasaaren vastuulla. Tauno pyrki valitsemaan usein ajankohtaan sopivan laulun, ja mikä oli sen sopivampaa kuin *Niin minä neitonen sinulle laulan*, kun syksyllä 1998 otettiin vastaan klubin neljä ensimmäistä naisjäsentä. Taunon ilman säestystä

johtamana syntyi todellinen yhteislaulu, joskin jokin rotarien marssi saattoi jäädä liki sooloksi. Tapani puolestaan säesti laulua pianolla. Useasti tosin kävi niin, etteivät veljet tohtineet yhtyä oopperalaulajan upeaan esitykseen, jolloin tyydyttiin kuuntelemaan hienoa sooloa. Toki klubissa riitti musiikkimiehiä muutenkin. 1990-luvun jälkipuolella saatiin uusien jäsenten myötä myös lisää laulajia ja musiikkimiehiä. Ammattitasolla musiikkia edusti Järvenpään musiikkiopiston johtaja Vesa Liukko. Jussi Karjalainen on puolestaan opiskellut laulua ja laulanut Kansallisoopperan lisäkuorossa lähes 20 vuotta. Muita uusia laulajia olivat tuolloin mm. Jukka Salonen ja Matti Brax.

Vakipaikkaajat

Töölön klubi on aina ollut paikkaajien suosiossa, ja klubimestari saakin aina kokouksen alussa täyttää paikkauskortteja kynä savuten. Laulumiehissä paikkaajia oli joka kokouksessa kutakuinkin kymmenkunta. Bottalle siirtymisen jälkeen vierasmäärä oli ehkä aluksi hieman pienempi, mutta vakiintui sittemmin perinteiselle tasolle. Paikkaajien joukossa oli veljiä, jotka olisivat saaneet Töölössä korkeamman läsnäoloprosentin kuin omat jäsenet keskimäärin. Heistä ahkerin oli Klaus Järvinen Kallion klubista. Huhu väitti hänen olleen 500 prosentin rotary: hän kävi sen mukaan lounaalla joka päivä jossain klubissa – tiedä sitten, pitikö tuo paikkansa. Kun Gunnar Laatio presidenttinä esitteli vieraita, hän ei Klausin kohdalla enää maininnutkaan Kallion klubia, vaan JR 5:n, Klausin sodanaikaisen yksikön. Tällainen esittely kävi luontevasti entiseltä Suomen Sotaveteraanien puheenjohtajalta.

Vakituinen paikkaaja sai osakseen myös erityiskohtelun. Kun klubi oli evakossa Laulumiehistä, venyi remontti yli alun perin ilmoitetun seitsemän viikon. Kun klubimestari lähetti jäsenkirjeen remontin jatkumisesta, hän pani jakeluun myös Klausin. Vakipaikkaaja kiitti klubimestaria huolenpidosta. Lähes yhtä ahkera paikkaaja on ollut maankuulu arkkitehti Heikki Sirén Lauttasaaresta, ja 1990-luvun lopulla vakipaikkaajien joukkoon liittyi myös Jaakko Ranta Lappeenrannan Linnoituksen klubista.

Kontaktit Viipuriin – ja Ruotsiin

Kun 15. helmikuuta 1991 tuli kuluneeksi 60 vuotta Viipurin Rotaryklubin perustamisesta, pidettiin vuosijuhla sen merkeissä. Juhlaan osallistui myös kunniajäsen Otto-I. Meurman, joka käsitteli pitämässään puheessa Viipurin oman kulttuurin syntyä ja merkitystä. Tauno Lehtihalmes pakinoi teemalla ”kun Viipuriin tuli rotaryklubi”, ja Heikki Mälkki kertoi Viipurin pamaus -seurasta. Juhlasta lähetettiin kukkatervehdys Viipurin Rotaryklubin ensimmäisen presidentin puolisolalle Sirkka Tuurnalle. Kiitoskirjeessään hän toivotti klubille onnea Viipurin perinteiden ylläpitäjänä. Näin on ilmeisesti onnistuttu tekemään, ja ulkopuolisetkin ovat huomanneet, etteivät Viipurin perinteet ole häipyneet Töölön klubista, vaikka viimeisten

viipurilaisten poistumisesta olikin tuolloin jo pitkälti aikaa.

Viipuriin yritettiin Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen perustaa rotaryklubia. Se ei ole onnistunut. Sitä vastoin Viipurin naapuriin, Johannekseen (*Sovetsk*) saatiin perustettua klubi. Sen edustaja Sergei Tatarenko ilmestyi Töölön klubin kokoukseen kesällä 1998. Viirit vaihdettiin, ja niin oli virallisesti toimitettu Töölön klubin viiri klubin alkuperäiselle kotiseudulle. Yhteyttä Viipuriin verestettiin myös toukokuussa 1999, kun kolme klubiveljeä puolisoineen osallistui Espoo–Leppävaaran klubin järjestämälle viikonloppumatkalle karjalaisten kaupunkiin.

Töölön klubin jokaisessa kokouksessa on edelleen merkki pitkästä yhteydestä veljesklubiin Tukholmaan. Kungsholmen–Bromman klubi, josta sittemmin tuli Stockholms Västra on lahjoittanut laivakellon, jota presidentti edelleen kolauttaa nuijalla jokaisen kokouksen aluksi ja päätteeksi. Stockholms Västra vietti 50-vuotispäiviään 23. tammikuuta 1999 ja kutsui Töölön klubin presidentin vaimoineen mukaan juhlimaan. Historiallinen yhteys Bromman klubiin oli alkanut heti hotellista: Kungsholmenilla sijaitsevan hotelli Amarantenin vieressä on vanha rakennus nimeltä Piperska Muren. Hotellia varattaessa ei vielä tuolloin ollut tiedossa, että Bromman ja Töölön ensimmäiset tapaamiset oli pidetty siellä lähes 50 vuotta aiemmin.

Ruotsalaiset osasivat hyvin juhlimisen taidon. Stockholm Västran joukossa Töölön edustaja tunsi olevansa tervetullut. Kun ensimmäisenä eteisessä vastaan tullut rotaryveli kuuli vieraiden tulevan Suomesta, hän kertoi syntyneensä Töölössä. Seuraava kertoi, että hänellä on oma katu Helsingissä (Nordenskiöld) ja kolmas, että hänen isoisänsä lahjoitti pari lentokonetta Suomen ilmavoimille (von Rosen). Stockholms Västrassa oli tuolloin 114 jäsentä, joista kahdeksan naista. Ann-Christine Zachrisson oli klubin silloinen ja myös ensimmäinen naispuolinen presidentti.

Korkea ”PHF-pitoisuus”

Töölön klubissa on pitkään ollut varsin korkea ”PHF-pitoisuus” eli klubin jäsenet ovat saaneet ansioistaan rotarytoiminnassa runsaasti *Paul Harris Fellow* -mitaleja. Tarkasti ottaen vuodenvaihteessa 1998–1999 omasi 82 jäsenestä oma PHF:n peräti 33 veljeä eli klubin ”PHF-pitoisuus” oli tuolloin 36,5 prosenttia.

Rotaryvuonna 2015–2016 vastaava luku oli 45,2 prosenttia, kun klubin 73 jäsenestä PHF:n oli saanut 33 sisarta tai veljeä.

Töölön Rotaryklubin presidentit 1984–1999

	<i>vuodesta</i>	<i>vuoteen</i>
<i>Niilo Hallman</i>	<i>1984</i>	<i>1985</i>
<i>Ragnar Lilius</i>	<i>1985</i>	<i>1986</i>
<i>Henri J. Vartiainen</i>	<i>1986</i>	<i>1987</i>
<i>Matti Vuorio</i>	<i>1987</i>	<i>1988</i>
<i>Yrjö Turkama</i>	<i>1988</i>	<i>1989</i>
<i>Pekka Lahikainen</i>	<i>1989</i>	<i>1990</i>
<i>Seppo M. Saukkonen</i>	<i>1990</i>	<i>1991</i>
<i>Pekka Luoma</i>	<i>1991</i>	<i>1992</i>
<i>Gunnar Laatio</i>	<i>1992</i>	<i>1993</i>
<i>Lars R. Holsti</i>	<i>1993</i>	<i>1994</i>
<i>Tapani Homanen</i>	<i>1994</i>	<i>1995</i>
<i>Eero Tunturi</i>	<i>1995</i>	<i>1996</i>
<i>Markku Huvinen</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>
<i>Matti Koponen</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>
<i>Jukka Knuuti</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>

Myös naiset jäseniksi

Vuonna 1986 klubissa oli 93 jäsentä. Tämä taitaa olla historiallinen huippuluku, sillä rotaryvuoden 1988–1989 alussa jäseniä oli 91, ja siitä jäsenmäärä laski vuoden aikana 86:een, kun klubi menetti neljä jäsentä Helsinki Arkadia International -klubille, joka perustettiin Töölön klubin aloitteesta. Oli luonnollista, että Töölö oli uuden rotaryklubin kummiklubi. Se oli todellinen aluevaltaus, sillä nyt tarjoutui ensi kertaa Helsingissä asuville ulkomaalaisille mahdollisuus osallistua säännöllisesti rotarytoimintaan.

Rotary Internationalin (RI) Münchenin konventiosta kesäkuussa 1987 palanneet Henri J.

Vartiainen ja Pentti Taavitsainen kertoivat kummia: naiset ovat tekemässä tuloaan rotaryliikkeeseen. Kului kaksi vuotta ja myös Töölön klubi joutui ottamaan kantaa siihen, onko Rotary vain herraseura, vai onko tässäkin asiassa seurattava kehitystä: naiset ”tunkeutuvat” yhä useammille perinteisille miesten alueille, kuten rotaryliikkeeseen.

Tuolloin Töölön klubin kanta oli suurella enemmistöllä selvä ”ei” naisille. Puolesta äänesti vain kolme jäsentä, Yrjö Turkama, Matti Vuorio ja Ilkka Pulkkinen. Töölön klubin voimin ei naisten etenemistä kuitenkaan pysäytetty, vaan 1989 pidetty Soulin konventio avasi rotaryliikkeen ovet naisille.

Töölön klubissa ei naisten jäsenyyttä sittemmin käsitelty virallisesti muutamaan vuoteen. Eero Tunturin presidenttikaudella (1995–1996) hallituksessa joku esitti esimerkiksi klubineuvottelun pitämistä teemasta. Juristina presidentti Tunturilla oli selvä kanta: koska RI oli ottanut naisten jäsenyyden sääntöihinsä, siitä ei enää voinut keskustella klubitasolla. Mutta asiassa edettiin tavalla, joka myöhemmin helpotti asian ratkaisemista: syksyn 1995 vaalikokouksessa pöytäkirjaan kirjattiin presidentti Tunturin lausuma. Siinä todettiin RI:n ja Töölön klubin sääntöjen (joita ei ollut uudistettu) välillä ristiriita. Kun klubin sääntöjen jäsenyyttä käsittelevässä luvussa todettiin, että klubi kutsuu hallituksen päätöksin jäsenikseen ”täysikäisiä, hyvämaineisia ja eri ammattialoja edustavia miehiä” kotipaikkakunnaltaan, RI:n säännöissä käytettiin tässä yhteydessä sanaa ”*person*” eli henkilö. Ja koska RI:n säännöt ovat kuin perustuslaki suhteessa Töölön klubin sääntöihin eli käyvät niiden edellä, Töölön klubin sääntöjen ”mies” tuli presidentin mukaan lukea vastedes muodossa ”henkilö”.

Presidenttiyden jätettyään Eero Tunturi helpotti aikanaan tulevaa ratkaisua. Hän jututti klubin seniorijäseniä heidän käsityksistään naisten jäsenyydestä. Vastaus oli sen suuntainen, että he vastustivat, mutta eivät silti aikoneet jättää klubia. Tämä oli tärkeää tietoa, sillä Porvoossa kuultiin käyneen niin, että pari jäsentä jätti klubinsa vastalauseena hyväksytyille naisjäsenille. Herrat pyrkivät jäseniksi naapuriklubiin, mutta heitä ei hyväksytty: katsottiin, ettei naisjäsenten takia eroaminen ollut pätevä syy klubin vaihtamiseen. Eronneet hakeutuivat nöyryin mielin takaisin alkuperäiseen klubiinsa.

Niin ikään Hyvinkäällä tapahtui skandaali naisjäsenyyden kohdalla. Kansanedustaja Minna Karhunen, joka oli ollut jäsenenä Helsinki Finlandia Hall -klubissa, halusi kansanedustajuuden jättäessään liittyä kotikaupunkinsa Hyvinkään klubiin. Vaan mitä tapahtuikaan: kun asia otettiin esiin klubin kokouksessa, asiasta äänestettiin, ja enemmistö hylkäsi Karhusen jäsenyyden. Tapahtunut oli noloa sellaisenaan ja etenkin, kun se tapahtui sääntöjen vastaisesti.

Kun toimintavuoden 1998–1999 hallitus kokoontui ensi kertaa ennen toimikautensa alkua, nousi esiin ajatus, että vuosituhannen vaihtuessa Töölön Rotaryklubissa tulee olla naisjäseniä. Kun kaikki olivat asiasta yhtä mieltä, päätettiin naisten jäsenyys ottaa toimintasuunnitelmaan. Ensimmäisessä viikkokokouksessaan presidenttinä Jukka Knuuti joutui puolustamaan hallituksen kantaa, kun eräät seniorit sanoivat toimintasuunnitelman olevan muuten hyvä, mutta naisjäseniä Töölön klubin ei tarvitse ottaa.

Mutta juna oli jo liikkeellä. Kuvernöörin virasta vapautunut Matti Vuorio, joka oli yhdeksän vuotta aikaisemmin ollut yksi kolmesta naisten jäsenyyttä kannattaneesta töölöläisestä, tuli hallituksen avuksi. Sovittiin, että otetaan useampi naisjäsen, ja kandidaateille järjestettiin preppaustilaisuus. Näin tehtiinkin syyskuussa 1998, kun veli Matti kutsui kotiinsa viisi

naispuolista jäsenkandidaattia sekä heidän kumminsä. Heille kerrottiin rotariudesta yleensä, mutta myös klubissa vallinneesta vastarinnasta. Kaikki olivat valmiit tulemaan mukaan, joskin yksi heistä kiitti myöhemmin luottamuksesta, mutta joutui lisääntyneisiin kiireisiinsä vedoten kieltäytymään jäsenehdokkuudesta.

Klubille oli luvattu, että naispuolisia jäseniä ei oteta, jos enemmistö sitä vastustaa. Hallitus oli miettinyt asian valmiiksi, sillä sääntöjen mukaan asiaa ei voitu tuoda yleiseen kokoukseen. Ensin presidentti ja tämän ”klubin oikeuskansleriksi” nimeämä veli Eero Tunturi kertasivat menettelytavan. Hallitus käsittelee tehdyn jäsenehdotuksen ja pyytää siitä lausunnon jäsenlisäys- ja luokitekomitealta. Komitea antaa lausuntonsa jäsenehdokkaasta, tämän edustamasta yrityksestä tai yhteisöstä ja hänen ammattiasemastaan. Jos hallituksen ratkaisu on myönteinen, esitetään uusi jäsenehdokka klubin kokouksen hyväksyttäväksi. Kukin jäsen voi halutessaan lähettää ehdokkaasta vastustuskirjelmän hallitukselle, joka saamansa palautteen perusteella tekee ratkaisunsa. Jos jäsenehdokkaalle löytyy vähintään kaksi vastustajaa, ehdotus raukeaa.

Hallitus selvitti klubin jäsenten mielipiteitä naisten jäsenyydestä myös mielipidemittauksen avulla. Kyselyssä kartoitettiin jäsenten toivomuksia klubin toimintamuodoista, ja yhtenä kysymyksenä oli naisten hyväksyminen klubin jäseniksi. Noin kolmasosa vastaajista ilmoitti vastustavansa naisten ottamista klubin jäseniksi, mutta kun kysyttiin myös sitä, kuka eroaisi, mikäli naisten jäsenyyden hyväksymiseen päädyttäisiin, tätä ei kukaan ilmoittanut harkitsevansa.

Kyselyn tulosten perusteella hallitus saattoikin siten hyvällä omallatunnolla esitellä syksyllä 1998 uudet jäsenet: Tarja Ollikainen-Ahola (ylioppilaskunnat), Maire Pietarinen (lukiot), Suvi Rihtniemi (maanmittaus) sekä Kristiina Ritvos (sanomalehdet). Uudet jäsenet ottivat paikkansa, ja Töölön klubi siirtyi takaisin normaaliin päiväjärjestykseen. Eikä kulunut kuin muutama kuukausi, kun kuvernööri Henri J. Vartiainen kehotti muita klubeja ottamaan esimerkkiä Töölön klubista naisjäsenten hyväksymisessä.

Kunniajäsenet ja lukusarjan arvoitus

Töölön Rotaryklubin kunniajäsenet Otto-livari Meurman ja Arvo Ylppö elivät kumpikin poikkeuksellisen pitkän elämän, sillä molemmat olivat kuollessaan täyttäneet 104 vuotta. Klubin edustajat osallistuivat Arvo Ylpön satavuotisjuhlaan Helsingin yliopiston pienessä juhlasalissa 27.10.1987, ja seuraavana päivänä klubin delegaatio luovutti päivänsankarille klubin useimpien jäsenten allekirjoittaman onnitteluadressin.

Vuonna 1989 klubin kunniajäsenet saavuttivat sitten 200 vuoden yhteisiän. Tätä merkkipaalua vietettiin 9.3.1989 pidetyssä tavanomaista juhlavammassa lounaskokouksessa, jossa kunniajäsenten lisäksi olivat vieraina myös rouva Lea Ylppö sekä

piirikuvernööri Usko Santavuori. Klubin presidentti Yrjö Turkama piti kunniajäsenille puheen, jossa korostettiin, miten he ovat omilla työsaaroillaan toteuttaneet rotaryaatetta tavalla, josta koko klubissa voidaan olla ylpeitä ja josta nuoremmat rotaryt voivat ottaa oppia. Molemmille kunniajäsenille annettiin samalla Paul Harris Fellow (PHF) -mitalit. Tilaisuudesta julkaistiin pohjoismaisessa Rotary Norden -lehdessä Aimo Turusen kirjoittama artikkeli ja Suomen Kuvalehdessä valokuva. – Otto-livari Meurman täytti puolestaan sata vuotta 4.6.1990.

Viimeisen kerran molemmat iäkkäät kunniajäsenet Arvo Ylppö (k. 1992) ja Otto-livari Meurman (k. 1994) olivat yhdessä paikalla 23. elokuuta 1990 Rakennustaiteen museoon järjestetyllä vierailulla. Museossa oli silloin Otto-livari Meurmanin piirustusnäyttely, ja hän kertoi Viipurin asemakaavoituksen alkuvaiheista sekä yhdessä Göran Sidenbladhin kanssa sota-aikana vuonna 1943 laaditusta Viipurin yleiskaavasta. Tämän jälkeen Meurman osallistui vielä 1990-luvun alkuvuosina kahdesti klubin joulujuhlaan lukien siellä kirjoittamansa joulurunon ja pitäen vielä hyvän puheenkin.

Töölön Rotaryklubin jäsenet olivat tietysti ylpeitä kunniajäsenistään, ja heistä kerrottiin mielellään anekdoottia, miten lukusarja 100–200–300 kuvaa klubin kunniajäseniä: 100 tarkoitti herrojen yhteistä painoa, 200 heidän yhteistä ikäänsä ja 300 heidän yhteistä pituuttaan.

1990-luvun alussa oli hengissä vielä kolmaskin Töölön Rotaryklubissa vaikuttanut satavuotias. Presidentti P. E. Svinhufvudin vanhin poika Yngve Svinhufvud oli ollut klubin jäsenenä 1950-luvulla, ja hänen täyttäessään sata vuotta 24.9.1990 klubi muisti häntä sähköellä.

Kun sitten aika jätti kunniajäsenveteraaneista, etsittiin heille vuonna 1996 seuraajat: arkkiatrin seuraajaksi oli luontevaa valita Arvo Ylpön seuraaja eli arkkiatri Risto Pelkonen, ja toiseksi kunniajäseneksi säveltaiteen edustajana Aulis Sallinen, yksi arvostetuimpia suomalaisia klassisen musiikin säveltäjiä. Risto Pelkonen on perinteisesti osallistunut puolisonsa kanssa klubin joululounaalle, jonka ohjelmaan on jo pitkään kuulunut arkkiatrin mieliin painuva joulutervehdys. Myös Aulis Sallinen puolisoineen on ollut mukana joululounailla ja muissa klubin juhlatilaisuuksissa mahdollisuuksien mukaan.

Puoli vuosisataa rotarytoimintaa Töölössä

27. toukokuuta 1999 Töölön Rotaryklubi vietti Töölön kautensa 50-vuotisjuhlia silloin vakiintuneessa ja yhä edelleen klubin kotipaikkana olevalla Ostrobotnialla eli ”Bottalla”. Veli Heikki Hongisto tiivisti erinomaisessa juhlapuheessaan hauskesti klubin hengen:

”Klubin 50 vuoteen on tietysti mahtunut kaikkea sitä toimintaa, mikä erillisestä

rotaryklubista tekee hyvän klubin, ensimmäisenä luonnollisesti viikkokokousten keskeytymätön ketju hyvine esitelmineen ja hyvien klubiveljien, ja nyt myös -sisarten tapaamisineen. Lisänä ovat sitten olleet ns. takkaillat, työpaikkavierailut ja aika ajoin ohjelmaan niveltyneet konsertti-, teatteri- ym. vastaavat tilaisuudet. Jo vuonna 1971 esimerkiksi silloinen klubiveli Matti Vanne, Hietaniemen poliisipiirin päällikkö, totesi ykskantaan, että hänenkin laitoksessaan ovat ovet rotaryveljille aina avoinna.”

Veli Heikin juhlapuhe palautti mieliin myös lukuisat yhteiskunnalliset ja hyväntekeväisyyshankkeet, joihin Töölön klubi oli vuosikymmenten aikana tarmokkaasti osallistunut. Klubin kansainvälinen toiminta oli aloitettu heti 1950-luvun alussa solmimalla ystävyyssuhteet sittemmin Stockholms Västraksi muuttuneeseen Kungsholmen–Bromman Rotaryklubiin.

Juhlavan ja mieluisan yllätyksen Töölön kauden 50-vuotisjuhlaan järjestivät rotaryveljet isä Asko (Tampereen Rotaryklubi) ja poika Matti Brax (Töölön klubi). He luovuttivat kunnostetun Viipurin Rotaryklubin viirin jalopuiseen kaappiin samettialustalle säilöttynä. Asko Brax kertoi kaapin olevan ”Pyynikin kanootti- ja kanteleveistämön” tuotantoa. Presidentti Jukka Knuuti selvensi juhlassa, että jos jollekulle syntyy kanootin tai kanteleen tarve, voi sellaista tiedustella edellä mainitusta firmasta – joka oikeasti oli Asko Braxin harrastelijapuuusepänerversta. Juhlaan toivat tervehdyksensä myös silloinen piirikuvernöörimme Henri J. Vartiainen sekä hänen välittämänään Rotaryn maailmanpresidentin James Laceyn onnittelut juhlivalle klubille.

1950-luvulta lähtien Töölön Rotaryklubi oli toiminut lukiolaisten ammatinvalinnanohjauksen pioneerinä. Vuonna 1968 ammatinvalintaviranomaiset ottivat tehtävän välillä itselleen, mutta 1970-luvun puolivälistä lähtien sen hoitaminen palasi Töölön Rotaryklubille, jolla oli ammatinvalinnanohjauksen järjestämisestä ennestään kokemusta. Klubi hoiti ammatinvalintatoimintaa yhteistyössä Helsingin työvoimatoimiston kanssa. Sittemmin siihen liittyi myös lukuisia muita helsinkiläisiä rotaryklubeja.

Ammatinvalinnanohjaustoiminta jatkui 1990-luvulle saakka, ja tärkeänä yhteistyökumppanina siinä oli pitkään myös Töölön Rotaract-klubi, nuorisoklubi, jonka kummina Töölön klubi toimi.

1970-luvun viikkokokousohjelmien aiheeksi nousivat ympäristönsuojelu ja saasteongelmat, joihin sittemmin on säännöllisesti palattu. Samaan aikaan klubin ohjelmassa oli myös vammaisprojekti, jonka avulla parannettiin vammaisten työllistymismahdollisuuksia. Töölön Rotaryklubin jäsenten varoilla käynnistyi vuonna 1979 vietetyn Kansainvälisen lasten vuoden yhteydessä leipäkampanja, jonka keräämillä varoilla kustannettiin Suomeen toistakymmentä lastenlääkäriä kehitysmaista eri puolilta maailmaa. 1990-luvulla Töölön Rotaryklubi oli mukana tukemassa vuonna 1990 perustetun Aseman Lapset ry:n toimintaa.

Alusta lähtien Töölön Rotaryklubi on ollut aktiivisesti mukana myös rotaryliikkeen vuonna 1985 käynnistämässä ja sittemmin mm. yhteistyössä Maailman Terveysjärjestön WHO:n kanssa toteutetussa Polio Plus -hankkeessa. Jo runsaat 30 vuotta kestäneen hankkeen tavoitteena on polion hävittäminen maapallolta mm. kattavien rokotusohjelmien avulla, ja tässä ollaankin jo varsin lähellä tavoitteen toteutumista. Kotimaassa Töölön Rotaryklubi osallistui pitkään mm. työhön sotaveteraanien hyväksi, kun muutamat klubin jäseninä olleet lääkärit huolehtivat Espoon Nuuksiossa sijaitsevan sotaveteraanien Kuusikodin lääkäripalveluista.

Tärkeäksi toimintamuodoksi Töölön Rotaryklubissa vakiintui myös rotaryliikkeen nuorisovaihto. 1970-luvulla klubin nuorisovaihtoasiamiehenä toimi ensin pitkään lastentautiopin professori Niilo Hallman, ja hänen jälkeensä 1900-luvun loppuvuosikymmeninä mm. Yrjö Turkama, Ilkka A. Pulkkinen, Timo Taavitsainen, Mauri Matikainen sekä Ilkka Vainio. Nuorisovaihdossa klubi on ottanut vastaan yleensä yhden vaihto-oppilaan vuodessa eri puolilta maailmaa, ja tämä on käynyt vuoden ajan koulua Töölössä ja asunut rotaryperheissä. Samalla tavoin klubi on yleensä vuosittain lähettänyt suomalaisen vaihto-oppilaan rotaryliikkeen nuorisovaihto-ohjelmassa maailmalle.

Töölössä klubin yhteistyökouluna mm. nuorisovaihdossa oli ensin Arkadian yhteislyseo, jonka rehtorina toimi veli Martti Rönkkö, ja sitten Töölön yhteiskoulu, jonka rehtorina oli ensin rotarysisar Maire Pietarinen ja sittemmin rotaryveli Jouni Hokkanen.

TÖÖLÖN ROTARYKLUBI 1999–2016

Töölön klubi uudella vuosituhanalla

Töölön Rotaryklubin toiminta on jatkunut 2000-luvun alkuvuosina vakiintuneiden ja hyviksi koettujen toimintamuotojen osalta pääosin entisellään, mutta mm. työelämän muutokset sekä uusi tieto- ja viestintätekniikka ovat merkinneet myös muutoksia toimintaan.

Botta on vakiintunut kokouspaikaksi, sillä klubin jäsenet ovat viihtyneet siellä jo yli 20 vuoden ajan. Viikkokokousten osanottajamäärän väheneminen on tosin siirtänyt normaalit viikkokokoukset juhlasalista viereiseen Chydenius-kabinettiin, mutta joululounaat ja klubin muut vähänkin juhlavammat tilaisuudet pidetään edelleen Bottan komeassa juhlasalissa.

1980-luvun huippuvuosista Töölön Rotaryklubin jäsenmäärä laski vuosituhanen vaihteessa hieman alle 80:n, ja on sen jälkeen vaihdellut 65–80 jäsenen välillä. Helmikuussa 2016 klubissa oli 73 jäsentä, heistä naisia kymmenen.

Sen jälkeen, kun Töölön klubin jäsenyys avautui naisille vuonna 1998, naisia on säännöllisesti ollut klubin hallituksessa ja muina toimihenkilöinä. 2000-luvun alussa klubin rahastonhoitajana oli Kristiina Ritvos, ja hänen jälkeensä klubin taloutta on pitkään ja erinomaisella tavalla hoitanut Ulla Matsi-Koistinen.

Töölön Rotaryklubin historian ensimmäinen naispuolinen presidentti oli Merja Roivainen toimintavuonna 2014–2015. Samana vuonna klubin hallituksessa toimi nuorisopalveluväylän vetäjänä Maire Pietarinen, rahastonhoitajana Ulla Matsi-Koistinen, ja heidän lisäksi vielä klubin toisena sihteerinä Arja Launis ja toisena klubimestarina Eugenia Metsäpelto.

Klubin viikkokokousten ajankohdaksi on vakiintunut torstaipäivän lounasaika alkaen klo 11.45. Viikkokokoukset alkavat puoli tuntia myöhemmin veli Jussi Karjalaisen – ja tämän tuuraajina tarvittaessa myös veli Jukka Knuutin, veli Timo Partasen tai aina tarpeen vaatiessa löytyvän muun laulutaitoisen veljen tai sisaren – vetämällä perinteisellä yhteislaululla. Esitelmän vuoro on presidentin ja klubin jäsenten tiedotusasioiden jälkeen noin klo 12.20, ja usein jo esitelmän aikana ja viimeistään sen jälkeen viipurilaisten perinteiden hengessä käydyn vilkkaan keskustelun jälkeen presidentti Kungsholmen–Bromman ystävyysklubin vuonna 1951 lahjoittaman laivakellon lyönnillä julistaa kokouksen päättyneeksi tasan kello 13. Puheenvuorojen aikojen säätely tiimalasin avulla ei enää uudella vuosituhanalla ole ollut yleensä tarpeellista.

2000-luvun SWOT-analyysi

Toimintavuoden 2001–2002 alussa klubin presidentti Heikki Holmström teki seuraavan SWOT-analyysin Töölön Rotaryklubin silloisista vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhkista:

Vahvuudet (STRENGTHS)

- Vanha perinteikäs klubi. Hyvä maine.
- Viikkokokoukset aloitetaan laululla. Tapa luo hyvän tunnelman.
- Hyvä ja tarpeeksi keskeinen kokoontumispaikka.

Heikkoudet (WEAKNESSES)

- Keski-ikä varsin korkea.
- Uusien jäsenten vaihtuvuus ollut varsin suurta.

Mahdollisuudet (OPPORTUNITIES)

- Erinomainen sijainti ja hyvä maine auttaa jäsenten ja esitelmätsijöiden hankinnassa.
- Lounasaikaan tapahtuva kokoontuminen sopii monelle. Lounas syödään joka tapauksessa jossain.
- Uusi tekniikka (sähköposti, internet ym.) avaa uusia toimintamahdollisuuksia.

Uhat (THREATS)

- Klubin ”ukkoontumisen” eteneminen.
- Jäsenistön väheneminen.
- Työelämän kiristyminen. Aikaa ei jää klubitoimintaan.
- Vieraantuminen rotaryaatteesta.
- Passivoituminen ja motivaation väheneminen.

Vahvuuksien vaaliminen, mahdollisuuksien hyödyntäminen

2000-luvun ensimmäisten 15 toimintavuoden aikana ovat vuosituhanen alussa kirjatut vahvuudet ja heikkoudet sekä mahdollisuudet ja uhat osoittautuneet varsin oikeaan osuneiksi, mutta Töölön klubin hyvä klubihenki sekä vahva ja myös uudistuksille avoin toimintakulttuuri ovat mahdollistaneet klubin toiminnan kehityksen varsin elinvoimaisena.

Jo vuonna 1932 Viipurin Rotaryklubin jäseneksi liittynyt Roy Wickström (1901–1982) muisteli 1970-luvulla jossakin klubin historia-aiheisessa tilaisuudessa, miten Viipurissa oli oltu ylpeitä siitä, kun Suomen kolmantena perustetun rotaryklubin jäsenistön keski-ikä oli tuolloin vähän yli 40 vuotta eli selvästi alempi kuin muiden tuon ajan rotaryjärjestöjen eli Helsingin ja Turun klubien jäsenten keski-ikä. 85 vuotta myöhemmin eli helmikuussa 2016 Töölön Rotaryklubin jäsenistön ikä vaihteli 40–92 vuoden välillä, ja jäsenten keski-ikä oli 67,7 vuotta. Ikääntymisestä ja jäsenten vaihtuvuudesta huolimatta Töölön Rotaryklubi on

onnistunut myös uusien ja nuorempien jäsenten rekrytoinnissa.

Klubin arkistossa merkittävän osuuden säilytyistä asiakirjoista muodostavat rotarypiirille laaditut raportit jäsenten läsnäolosta viikkokokouksissa. Töölön Rotaryklubissa oli pitkään lukuisia sataprosenttisesti viikkokokouksiin osallistuneita jäseniä, ja koko klubin läsnäoloprosentit olivat Suomen rotarien kärkipäätä. Toimintavuoden 2001–2002 presidentin Heikki Holmströmin SWOT-analyysissään vuonna 2001 uhkaksi toteama ”työelämän kiristyminen” ja sen aiheuttamat ongelmat menneiden vuosikymmenten tasoon yltävälle aktiiviselle viikkokokousosanotolle olivat tosiasia, jolle taas veli Heikin tuolloin mahdollisuutena mainitsema uusi tekniikka on avannut uusia mahdollisuuksia seurata ja osallistua klubin toimintaan esimerkiksi työn edellyttämien joskus pitkienkin poissaolojen aikana.

Vuoteen 2013 saakka läsnäolonormina klubin viikkokokouksiin oli rotaryliikkeessä yleinen periaate, että jäsenen tulisi osallistua vähintään 60 prosenttisesti joko oman tai ”paikkausten” avulla jonkin muun rotaryklubin viikkokokouksiin. Kun klubille tuolloin hyväksyttiin yhdistyslain mukaisen rekisteröitymisen yhteydessä uudet säännöt, niissä todetaan kokouksiin osallistumisesta ainoastaan, että ”jäsenen tulee osallistua klubin säännöllisiin viikkokokouksiin”, ja vain jatkuvaksi todettu poissaolo säännöllisistä viikkokokouksista saattaa olla ”painava syy” jäsenen erottamiseen, mikäli hallitus näin katsoo (§ 6). Töölön klubin edelleen sekä uusia että vanhoja jäseniä motivoiva yksi vahvuus ja myös jatkuva toiminnan kehittämismahdollisuus ovat hyvin suunnitellut ja organisoidut viikkokokousohjelmat, joista klubin ohjelmatoimikunnan osaavat puheenjohtajat, mm. veljet Seppo Turunen, Kari Mäkinen, Jorma Väkiparta, Alexander Marschan, Seppo Alaluusua, Sakari Tola ja Jarmo Karpakka, ovat 2000-luvulla yhdessä muiden toimikunnan jäsenten kanssa vastanneet. Yhä edelleen kiinnostava esitelmöitsijä ja kiinnostava esitelmän aihe on varmin tae saada Bottan Chydenius-kabinetti viikkokokouspäivänä täyteen.

Myös hyväntekeväisyystoiminta on tärkeä osa Töölön klubin perinteitä. Mm. töölöläiselle nuorisolle suunnattujen avustusten lisäksi klubi on kerännyt varoja Rotarysäätien kautta varsinkin Polio Plus -hankkeelle. Klubi on ajoittain järjestänyt myös hyväntekeväisyyskonsertteja. Ensimmäinen näistä oli jo tammikuussa 1998, kun Tempeliaukion kirkossa pidetyssä Töölön klubin järjestämässä konsertissa kerättiin lähes 21 000 markkaa Aseman lapset ry:lle; konsertissa esiintyivät mm. viulutaiteilijat Jaakko ja Pekka Kuusisto sekä sellisti Marko Ylönen. Tammikuussa 2014 Bottalla järjestetyssä hyväntekeväisyyskonsertissa kerättiin yli 4 000 euroa uuden lastensairaalan rakentamiseen Helsingin Meilahteen, ja tammikuussa 2015 Tempeliaukion kirkossa pidetyn sellokonsertin avulla kerättiin varoja intialaisten koulujen sanitaatio- ja hygieniaoalojen parantamiseen. Tärkeimpänä vastuuhenkilönä näiden konserttien järjestämisessä on ollut rotaryveli Ilkka

Vainio.

Klubin ohjelmaan ovat edelleen kuuluneet perinteiset takkaillat, konsertti- ja teatterivierailut, yhteistyö muiden klubien kanssa sekä yhteiset retket yleensä kiinnostaviin kohteisiin kotimaassa, mutta joskus myös naapurimaissa.

Klubin kansainväliseen toimintaan vaikuttivat Euroopan 1980- ja 1990-luvun muutokset: klubi yhteyksiä solmittiin mm. Riikaan, ja alun perin vuonna 1932 perustetun, toimintansa uudelleen vuonna 1992 aloittaneen Tarton Rotaryklubin kanssa järjestettiin huhtikuussa 2004 yhteinen Intercity-kokous Helsingissä. Tärkeä rooli tilaisuuden onnistumisessa oli Tarton klubin silloisella presidentillä ja Tarton pormestarilla Andrus Ansipilla. Ansipista tuli pian yhteiskokouksen jälkeen Viron pitkäaikainen pääministeri, ja vuodesta 2014 lähtien hän on toiminut Euroopan komission varapuheenjohtajana.

Töölön Rotaryklubin presidentit 1999–2016

	<i>vuodesta</i>	<i>vuoteen</i>
<i>Kyösti Tiainen</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>
<i>Juhani Linnoinen</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>
<i>Heikki Holmström</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>
<i>Jussi Karjalainen</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
<i>Ilmari Valovirta</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
<i>Sakari Tola</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>
<i>Pentti Molander</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
<i>Janne Kosonen</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>
<i>Tapio Jaakkola</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
<i>Seppo Alaluusua</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>
<i>Markku Venäläinen</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
<i>Eero Waronen</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
<i>Jouni Hokkanen</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
<i>Keijo Viitaharju</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Tarkko Oksala</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
<i>Merja Roivainen</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
<i>Jussi Vartiainen</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>

Viipurin klubin charterpäivän palautus

Töölön Rotaryklubi perustettiin vuonna 1949 muodollisesti uutena rotaryklubina, vaikka käytännössä se oli vuodesta 1931 lähtien sodasta ja kotipaikan menetyksestä huolimatta lähes keskeytyksettä toimineen Viipurin Rotaryklubin toiminnan jatkaja. Tätä osoitti sekin, että 21 Töölön klubin 29 perustaja- eli charterjäsenestä oli ollut Viipurin klubin jäsenenä.

Töölön Rotaryklubin historian aikana ei ilmeisesti tehty vakavia yrityksiä palauttaa klubille sen alkuperäistä charterpäivää, vaikka klubin piirissä harmiteltiin kansainvälisen rotaryjärjestön RI:n byrokratiaa ja sen klubille sodan jälkeen aiheuttamia ylimääräisiä vaikeuksia aina Viipurin klubin muodollista lakkauttamista myöten.

Syksyllä 2009 veli Lauri Väättänen laati perusteellisen muistion Viipurin ja Töölön klubien historiasta ja ehdotti presidentti Markku Venäläiselle klubin alkuperäisen charterpäivän palautusta koskevan aloitteen tekemistä ensin omalle rotarypiirille, ja sen kautta RI:lle. Rotarypiiri 1420:n kuvernööri Aatos Lahtinen innostui edistämään asiaa, ja klubin esitys alkuperäisen charterpäivän palautuksesta lähti Lauri Väättäsen yhdessä klubin tulevan presidentin Eero Warosen kanssa laatiman englanninkielisen perustelumuistion kanssa piirin tuella RI:n käsittelyyn alkuvuodesta 2010.

Tieto charterpäivää koskevan muutosehdotuksen hyväksymisestä tuli klubille jo seuraavana syksynä, ja niinpä klubin kevätkauden 2011 ohjelmaan saatettiin ottaa Viipurin ja Töölön Rotaryklubin yhteisen 80-vuotisjuhlan viettäminen 17.2.2011, melkein tarkalleen 80 vuoden kuluttua siitä, kun Viipurin Rotaryklubi oli pitänyt ensimmäisen viikkokokouksensa. RI:n presidentti Ray Klinginsmith allekirjoitti Viipurin klubin charterpäivän 1.4.1931 palautuksen vahvistavan uuden charterkirjan 19.5.2011. Tässä Töölön Rotaryklubin nykyisessä charterkirjassa vahvistetaan, että *”Original charter issued 1 April 1931, during the term of Almon E. Roth, President”* eli ”alkuperäinen charterkirja annettu 1. huhtikuuta 1931, presidentti Almon E. Rothin toimikaudella”.

Nuorisovaihto ja uusi nuorisoväylä

1990-luvulla jouduttiin muutamaksi vuodeksi luopumaan klubin toimintaan jo pitkään kuuluneesta nuorisovaihdosta, mutta vuodesta 2002 lähtien se on ollut taas olennainen osa klubin toimintaa. Töölön klubi on vuosittain sekä vastaanottanut vaihto-oppilaita ulkomailta että lähettänyt töölöläisnuoria vaihto-oppilaiksi maailmalle.

Klubin nuorisovaihtoasiamiehinä ovat toimineet mm. Janne Kosonen, Juhani Tukeinen, Pentti Molander, Maire Pietarinen ja Jaakko Lehto. Töölön klubin vieraaksi on tullut nuoria Pohjois- ja Etelä-Amerikasta, Aasiasta ja Etelä-Afrikasta, ja klubi on lähettänyt vaihto-oppilaita Pohjois- ja Etelä Amerikkaan, Australiaan sekä Aasiaan. Töölön yhteiskoulu on ollut

klubin hyvä yhteistyökumppani nuorisovaihdon toteutuksessa.

Suurin osa klubin vastaanottamista vaihto-oppilaista on vaihto-oppilasvuotensa aikana oppinut suomea vähintään välttävästi, ja sangen moni jopa hyvin. Vaihto-oppilaat ovat Helsingissä asuneet rotaryperheissä, ja kotoutuneet ja tutustuneet Suomeen ja suomalaiseen elämään varsin hyvin. Sama on pätenyt myös klubin ulkomaille lähettämiin suomalaisnuoriin. Vaihto-oppilasvuoden keskeytyksiä tai muitakaan vakavampia ongelmia ei juuri ole esiintynyt. Suomeen tulleet vaihto-oppilaat ovat tutustuneet myös mm. Lappiin sekä Suomen lähialueisiin, kuten Tallinaan, Tukholmaan ja Pietariin.

Töölön klubin isännöimänä vaihto-oppilaana vuonna 2007–2008 ollut japanilainen Haruna Fukaya Yokohamasta oppi suomen kielen erittäin hyvin, ja jäi vaihto-oppilasvuoden päättymisen jälkeen Suomeen vielä ylimääräiseksi kuukaudeksi. Töölöläinen-lehti kirjoitti vaihto-oppilasvuoden aikana artikkelin Harunasta otsikolla ”Maailman vaihtoa Töölössä”.

Töölön klubi on ollut ajoittain mukana myös rotareiden kansainvälisessä leirivaihdossa. Lisäksi klubi on tukenut erityisesti töölöläistä nuorisotoimintaa vuosittaisten stipendien avulla; esimerkiksi klubin täyttäessä 80 vuotta keväällä 2011 klubin 750 euron Töölön tulevaisuus -nuorisostipendi myönnettiin Töölössä toimivalle ja Viipurissa vuonna 1919 perustetulle Karjalan Nuoret ry:lle lasten ja nuorten teatteri- ja musiikkitoimintaan ja sen kehittämiseen. Perinteisesti klubi on antanut vuosittain opiskelijastipendejä Töölön yhteiskoulun opiskelijoille.

Rotaryliikkeen perinteisten neljän palveluväylän – klubipalvelu, ammattipalvelu, yhteiskuntapalvelu ja kansainvälinen palvelu – valikoimaa täydennettiin vuonna 2010 uudella palveluväylällä eli nuorisopalvelulla. Siitä lähtien myös Töölön klubille on säännöllisesti valittu erityinen nuorisokomitea.

Rotaryklubi verkossa ja Facebookissa

Tiedotustoimintaa klubin jäsenille on perinteisesti hoidettu ensisijaisesti suullisesti tiedottamalla klubin viikkokokouksissa tulevista tapahtumista, uusista jäsenistä sekä muista tärkeistä asioista. Ajoittain oli ilmestynyt painotuotteena tai monisteena myös erilaisia jäsentiedotteita. Esimerkiksi toimintavuonna 1991–1992 jaettiin tai lähetettiin jäsenille joka toinen kuukausi presidentin tervehdyksen sisältävä jäsentiedote, kuukausiselostukset pidetyistä viikkokokouksista sekä tarvittaessa muitakin tiedotteita.

Vuosituhanne vaihteen jälkeen klubille perustettiin omat internet- eli verkkosivut. Toimintavuonna 2001–2002 klubin internetvastaavaksi nimettiin myös erinomaisena valokuvaajana kunnostautunut veli Ilmari Valovirta, ja klubille avattiin sen ensimmäiset verkkosivut osoitteessa www.kolumbus.fi/rotary.toolo. Klubin nykyiset verkkosivut löytyvät

osoitteesta piirit.rotary.fi/1420/toolo/.

2010-luvulla Töölön klubille on perustettu myös oma Facebook-ryhmä osoitteessa www.facebook.com/groups/toolonrotaryklubi/. Facebook on nopea kanava ajankohtaisinformaation välittämiseen, mutta koska kaikki jäsenet eivät siihen kuulu, viestinnästä on huolehdittava myös suullisesti viikkokokouksissa sekä klubin verkkosivujen ja kuukausikatsausten avulla. – Facebook-ryhmä toimii myös klubin ulkoisen viestinnän välineenä, sillä se on avoin kaikille kiinnostuneille Facebook-käyttäjille.

Kuukausikatsauksia klubi on julkaissut vuodesta 2014 lähtien yleensä joka toinen tai kolmas kuukausi, ja ne toimitetaan jäsenistölle paitsi viikkokokouksissa saatavilla olevina painotuotteina myös sähköpostitse. Kuukausikatsaukset ovat luettavana myös klubin verkkosivujen jäsensivuilla. Jäsensivuilla julkaistaan ajoittain myös viikkokokouksissa pidettyjen esitelmien aineistoja.

Klubin sihteerinä vuonna 2009–2011 toiminut veli Jukka Tola kehitti klubin arkistoa perustamalla klubille oman kansion Dropbox-pilvipalveluun, johon sähköisessä muodossa säilötyt klubin toimintakertomukset ja muut asiakirjat ovat palveluun kirjautuneiden klubin jäsenten luettavissa.

Polio Plus

Töölön Rotaryklubi on ollut aktiivisesti mukana Polio Plus hankkeessa, jonka tavoitteena on hävittää polio maailmasta. Kansainvälisen rotaryjärjestön RI:n käynnistämä hanke alkoi vuonna 1985, ja se laajeni vuonna 1988 WHO:n, Unicefin, CDC:n (Center for Disease Control, USA) ja sittemmin myös Bill ja Melinda Gates-säätiön yhteishankkeeksi. Tähän mennessä kansainvälinen rotaryjärjestö on lahjoittanut hankkeelle yli miljardi dollaria. Hankkeen alkaessa polioon sairastui noin 350 000 ihmistä vuodessa. Tällä hetkellä polio on juurittu maailmasta kaikkialta muualta paitsi Afganistanista ja Pakistanista, joissa tavattiin vuonna 2015 alle 100 poliotapausta, joten ollaan hyvin lähellä tavoitetta.

Suomen kansallisena yhteyshenkilönä (National Advocacy Adviser) ovat toimineet Töölön klubin jäsenet PDG Lennart Gripenberg rotaryvuoteen 2004–2005 saakka, sitten Markku Huvinen 2005–2008 ja Sakari Tola 2009–2011. Tämän jälkeen tehtävä siirtyi PDG Matti Honkalalle (Raahen Pietari Brahen rotaryklubi).

Suomen keskeisenä panoksena oli pitkään Terveiden ja Hyvinvoinnin Laitoksen enteroviruslaboratorion toiminnan tukeminen. Laboratorio vastasi Suomen poliovirusseurannasta ja toimi WHO:n kansainvälisenä yhteistyökeskuksena. Laboratorion päällikkö, tutkimusprofessori Merja Roivainen liittyi Töölön rotaryklubiin vuonna 2010. Vuodesta 2014–2015 lähtien sisar Merja on työskennellyt rotarypiiri 1420:n ”End polio now”-

koordinaattorina.

Töölön klubi on suunnannut suurimman osan Rotarysäätiölle maksamistaan avustusrahoista nimenomaan korvamerkittynä Polio Plus -hankkeelle. Tällaisia varoja ovat olleet mm. klubin hankkimien PHF-mitalien maksut.

Vuonna 2012 Töölön Rotaryklubi kunniajäsen arkkiatri Risto Pelkonen suostui rotarypiirimme viralliseksi poliolähettilääksi ja antoi muiden maailmalla tunnettujen henkilöiden tavoin kuvansa rotaryjulisteeseen, jossa hän hymyillen sanoo ”We are this close to eradicate polio”.

Pitkä tie Knut Possesta Ostrobotnialle

Viipurin ja Töölön Rotaryklubin 85-vuotinen taival Viipurin Karjalankadulta hotelli Knut Possen ravintolasta Helsingin Töölön Bottalle eli pohjalaisosakuntien vanhaan Ostrobotnian juhlakerrokseen on kertomisen arvoinen historia, josta ei sotien ja kotipaikan menetyksen takia ole puuttunut dramatiikkaa eikä tragiikkaa, mutta ei myöskään iloa ja riemua rotarysisarten ja -veljien yhä edelleen kohdatessa toisiaan säännöllisesti klubin tilaisuuksissa.

Viipurin klubin sodanaikaisia ja heti sodan jälkeisten vuosien vaiheita tutkiessa vaikutelmana on myös hämmästyks, että olivatpa nämä sitkeää porukkaa, kun sodista, kotipaikan menetyksestä ja vielä rotaryliikkeen aiheuttamista byrokraattisista vaikeuksista huolimatta viipurilaiset lähes keskeytyksettä jatkoivat tapaamisiaan. Tämä toteutui epävirallisissa merkeissä silloin, kun toiminta oli virallisesti pitänyt keskeyttää.

Erikoinen oli myös jatkosodan aikana helmikuussa 1944 tapahtunut episodi, kun Rotaryn päämajasta Chicagosta saapui halki toista maailmansotaa käyvän Euroopan vielä suomalaisten hallussa olleeseen takaisinvallattuun Viipuriin sähke, että Viipurin klubi oli hyväksytty uudelleen RI:n jäseneksi. Viipurin menetyksen jälkeen piti kuitenkin jälleen siirtyä Helsinkiin.

Nykyterminologialla voi sanoa Helsingin Töölöstä uuden kotipaikan löytäneen Viipurin Rotaryklubin onnistuneen rotarytoiminnan avulla viipurilaisten evakoiden kotouttamisessa. Töölön Rotaryklubina uudelleen aloitettu toiminta auttoi entisten viipurilaisrotarien ja myös heidän läheistensä tutustumisessa uuteen kotikaupunkiin ja sen asukkaisiin. Samalla klubin toimintaan tuli mukaan kasvava joukko myös modernin helsinkiläisen kaupunginosan Töölön asukkaita. – Toki Karjalan siirtoväki oli suomalaista siinä missä heidän uusien kotipaikkojensa kanta-asukkaatkin, mutta siitä huolimatta tutkijat ovat havainneet paljon ongelmia ja myös kantaväestön ennakkoluuloja siirtoväen sopeutumisessa uusiin oloihin. Töölön Rotaryklubi sai heti alusta lähtien sekä kotiseudullaan että rotaryliikkeessä hyvän

maineen klubina, jonka tilaisuuksiin oli hauska tulla ja tarjolla oli aina mielenkiintoista ohjelmaa. Ja kun kokoukset säännönmukaisesti aloitettiin laululla ja päätettiin karjalaiseen tapaan vilkkaaseen keskusteluun, Töölön klubi nopeasti löysi paikkansa maan pääkaupungissa ja Töölön kaupunginosassa.

Rotaryn toimintaväylät – klubipalvelu, yhteiskunnallinen palvelu, kansainvälinen palvelu, ammattipalvelu ja nuorisopalvelu – ovat historiassa olleet ja yhä edelleenkin ovat keskeinen osa Töölön Rotaryklubin toimintaa.

Klubipalvelussa on huolehdittu viikkokokouksista ja niiden ohjelmista sekä muista klubin tapahtumista ja ohjelmanumeroista. Klubipalvelua on myös jäsenhankinta ja uusien jäsenten sitouttaminen myös käytännössä mukaan klubin toimintaan jakamalla heille vastuuta klubin eri toimintamuotojen hoidosta. Samoin on pidetty huolta klubin historian ja viipurilaisten perinteiden sekä muun rotarytietouden vaalimisesta. Klubipalveluun kuuluu myös yhteistyö muiden rotaryklubien kanssa, esimerkiksi silloin, kun Töölön ja Kampin klubit pitävät aina elokuussa yhteisiä viikkokokouksia.

Yhteiskuntapalvelua klubin toiminnassa ovat hankkeet oman kaupunginosamme Töölön olojen parantamiseksi ja töölöläisen kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi. 1980-luvun alussa Töölön Rotaryklubi otti kunniajäsenensä Otto-I. Meurmanin tuella kantaa kaupungin suunnittelemiin raitiovaunuliikenteen heikennyksiin Töölössä, ja tuolloin suunnitelluista huononnuksista pääosin luovuttiin. Töölön kaupunkisuunnittelu ja kehitys on ollut tärkeä teema myös klubin viikkokokousohjelmissa.

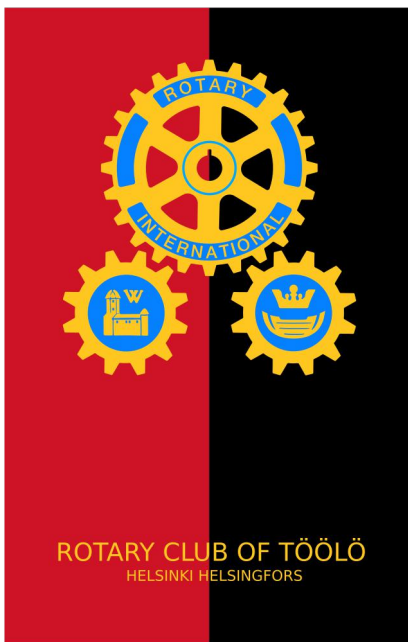
Kansainvälistä palvelua klubi on harjoittanut mm. Rotarysäätiön kautta välitetyn avustustoiminnan keinoin – tässä on pitkään ollut keskeinen avustuskohde Rotaryliikkeen Polio Plus -toiminta, jonka avulla nyt ollaan jo lähellä polion hävittämistä koko maailmasta. Kansainväliseen palveluun ovat kuuluneet yhteydet 2000-luvulla myös mm. Riikan ja Tarton Rotaryklubien kanssa. Ja kansainväliseen rotarypalveluun osallistuvat myös yksittäiset rotaryt vieraillessaan itse ulkomaisissa rotaryklubeissa ja heidän klubinsa ottaessaan vastaan ulkomaisia rotaryvieraita viikkokokouksissaan.

Ammattipalvelua Töölön klubin toiminnassa edusti parhaimmillaan lähes puolen vuosisadan mittainen ammatinvalinnanohjaus helsinkiläisille lukiolaisille. Tässä oli modernilla terminologialla ilmaistuna kyse kolmannen sektorin hoitamasta viranomaisille kuuluneesta tehtävästä. Ammatinvalinnanohjausta klubi toteutti yhteistyössä koululaitoksen, työvoimatoimistojen ja loppuvaiheessa myös muiden rotaryklubien kanssa. Siihen osallistui vuosikymmenten aikana kymmeniä tuhansia helsinkiläisiä lukiolaisia.

Nuorisopalvelua on rotaryliikkeessä nuorisovaihto, joka Töölön klubissa jo pitkään ollut vakiintunut ja erittäin pidetty toimintamuoto. Nuorisovaihdossa Töölön klubi ottaa lukuvuoden ajaksi ulkomaalaisen vaihto-oppilaan, joka asuu rotaryperheissä ja käy koulua

klubin yhteistyökoulussa (Töölön klubilla nykyään Töölön yhteiskoulu). Vastaavasti Töölön klubi lähettää vuosittain töölöläisen vaihto-oppilaan jonkin ulkomaisen rotaryklubin vieraaksi. Lisäksi klubin nuorisotoimintaan kuuluvat koululaisille aina lukuvuoden päättyessä myönnettyt stipendit sekä Töölön klubin oma Töölön tulevaisuus -stipendi, joka vuosittain on myönnetty töölöläisen nuorisotoiminnan tukemiseen.

Vielä 85 toimintavuoden jälkeen Töölön Rotaryklubi on onnistunut vaalimaan parhaita perinteitään niin, että klubin jäsenet viihtyvät klubin tilaisuuksissa ja osallistuvat niihin mielellään. Samalla on onnistuttu myös uudistumaan ja kehittämään uusia toimintatapoja uutta ja nuorempaa jäsenistöä varten. Haasteita ja hankaluksiakaan ei toiminnan kehittämisestä ole toki puuttunut, mutta Bottan täysi Chydenius-kabinetti viikkokokouksen aikaan on erinomainen osoitus siitä, että aika hyvin edeltäjät Viipurissa ja Töölössä sekä nykyiset Töölön Rotaryklubin aktivistit ovat klubinsa toiminnassa onnistuneet!

JUURET	VIIPURISSA
KOTI	HELSINGIN TÖÖLÖSSÄ BOTTALLA
YHDISTÄÄ	SISKOT JA VELJET ROTARYTOIMINTAAN

